

ОДГОВОРИ И РЕШЕЊА

КЛИКОМ НА ИНТЕРАКТИВНИ САДРЖАЈ СТИЖЕШ НА ЖЕЉЕНИ ТЕСТ

Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 01	5
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 02	8
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 03	11
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 04	14
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 05	17
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 06	20
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 07	23
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 08	26
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 09	29
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 10	32
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 11	36
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 12	39
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 13	42
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 14	46
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 15	50
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 16	54
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 17	57
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 18	60
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 19	63
Решења припремних тестова из географије	тест ♦ 20	66

1. Који део географије насеља проучава настанак и развој градских насеља?

- урбана географија

Урбана географија проучава настанак и развој градских насеља и са руралном географијом припада географији насеља. Назив урбана дошао је дошао од латинске речи *urbs*, што значи град. У свакодневном говору реч урбано користи се увек када се тема односи на град и живот у граду.

2. Како се назива метод приказивања рељефа који се налази на слици?

- метод изохипси

Изохипсе представљају једну од метода приказивања рељефа на географској карти. Оне су затворене криве линије које на карти повезују места истих надморских висина. Изохипсе се користе на топографским картама.

3. Шта је сазвежђе?

- Сазвежђе је скуп најсјајнијих блиских звезда које образују неки замишљени лик.

Сазвежђе је део звезданог неба у којем група најсјајнијих блиских звезда кад се међусобно споје линијама образују неки замишљени лик. Астрономи су на небу препознали 88 сазвежђа.

4. Обој кружиће испод појмова који означавају климатске елементе.

рељеф	температура ваздуха	падавине	морске струје	ветрови
☐	☒	☒	☐	☒

Температура ваздуха, падавине и ветрови су климатски елементи, док су рељеф и морске струје климатски фактори (чиниоци).

5. Којом скалом се мери јачина земљотреса?

- Рихтеровом скалом

Рихтеровом скалом мери се јачина земљотреса ослобођена у хипоцентру и има 9 степени.

6. Шта је демографија?

- Демографија је наука која се бави проучавањем становништа.

Демографија је наука о становништву. Назив долази од грчке речи *demos* – народ и *grafein* – писати, описивати. Демографија проучава број становника на Земљи; проучава узроке и последице кретања, пресељавања становништва, различите структуре (састав) становништва и његове карактеристике.

7. Ком сектору привреде припадају индустрија, грађевинарство и рударство?

- секундарном

Секундарни сектор обухвата делатности који прерађују сировине у корисне производе. Секундарном сектору припада и производно занатство.

8. Обој кружиће испод одговора који се односе на физичко-географски положај Србије.

континентална држава	алпска држава	подунавска држава	већим делом равничарска држава	балканска држава
☒	☐	☒	☐	☒

Србија је континентална држава јер нема излаз на море, подунавска јер кроз њу протиче река Дунав и балканска јер се налази на Балканском полуострву. Србија није алпска држава јер се кроз њу не простиру Алпи и није већим делом равничарска јер се у већем делу Србије простиру планине, а не низије.

9. Која је друга река по дужини у Европи, која протиче кроз највише држава?

Дунав

Дунав је најдужа река Средње Европе и друга је по дужини у Европи. Дугачка је око 2850 km и протиче кроз 10 држава Европе и 4 главна града. Настаје на источним падинама Шварцвалда у Немачкој.

10. Како се зове тип залива који је настао ледничком ерозијом, а који је карактеристичан за норвешку обалу?

фјорд

Фјордови су дубоки и уски заливи који су настали током леденог доба на местима на којима су се ледници спуштали до мора.

11. Стара планина чини природну границу између Србије и једне њене суседне државе. О којој држави је реч?

Бугарска

Стара планина представља природну границу према Бугарској на истоку.

12. Како се зове наша галаксија?

Млечни пут

Скуп далеких звезда наше галаксије изгледа као беличаста стаза на небу. Стари народи су њено постојање објашњавали различито. Постоје разне легенде које су везане за настанак Млечног пута. Према грчкој митологији, Млечни пут је настао када се излило млеко богиње Хере, док је дојила сина Херакла. У народу се назива још и Кумова слама.

13. У којим се областима на Земљи простиру тропске кишне шуме?

у областима око екватора

Простиру се у зони влажне тропске климе где су високе температуре ваздуха и велике количине падавина током целе године. Тропске кишне шуме заузимају велика пространства са обе стране екватора, Амазонија у Јужној Америци и басен Конга у Африци.

14. Који друштвени фактори утичу на густину насељености?

природни прираштај, миграција и економска развијеност

На густину насељености утиче природни прираштај: на просторима где је висок природни прираштај, велика је и густина насељености и обрнуто. Уколико је на неком простору велика имиграција (усељавање), велика је и густина насељености; ако је велико исељавање (емиграција), мала је и густина. Ако је нека држава или неки њен део економски развијен, густина насељености биће велика.

15. У ком делу Србије се налази Црнољева, на којој је хидрографски чвор Србије?

- Косово и Метохија

Развође између сливова у Србији налази се на планини Црнољеви која се налази на Косову и Метохији. Са ове планине реке отичу у Црноморски, Јадрански и Егејски слив.

16. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Сламови се стварају због брзог раста броја градског становништва.	☒	☐
У биолошку структуру становништва спадају образовање и религија.	☐	☒
Положај насеља условљен је природним и друштвеним факторима..	☒	☐
Сва насеља имају само једну функцију.	☐	☒

Образовање и религија спадају у друштвено-економску структуру становништва. Свако насеље може имати више функција, од којих једна може бити доминантна.

17. Како се назива део вулкана који је на слици обележен белим кружићем?

- вулкански канал

Вулкански канал је канал кроз који магма пролази од вулканског огњишта до кратера вулкана.

18. Који од наведених процеса није заступљен у Србији?

- демографска експлозија

Демографска експлозија је процес којим се за кратко време повећава број становника, док се остали односе на смањење броја становника и заступљени су у Србији.

19. Обој кружиће у пољима испод континенталних држава које се налазе у Средњој Европи.

Швајцарска	Немачка	Чешка	Словачка	Пољска
☒	☐	☒	☒	☐

Немачка и Пољска су приморске земље јер имају излаз на море.

20. Какве су по економској развијености државе у којима већина становништва ради у пољопривреди?

- економски неразвијене земље

У економски неразвијеним државама пољопривреда је неразвијена, што значи да је потребно много људи и много људског рада да би се завршили сви послови у пољопривреди, без обзира да ли се ради о земљорадњи или сточарству. Иако много људи ради у пољопривреди, приноси и зараде су мале, а сељаци су сиромашни.

1. Шта је екватор?

- најдужа и почетна паралела

Најдужа и почетна паралела зове се екватор или полутар. Екватор се налази на истој удаљености од Северног и Јужног пола. Дужина му је око 40 000 km. Екватор дели Земљу на северну и јужну полулопту.

2. Која природна појава се дешава када се Месец нађе између Земље и Сунца?

- помрачење Сунца

Када се Месец на свом путу око Земље нађе између Земље и Сунца, његова сенка пада на површину Земље и са тог простора је видљиво помрачење Сунца.

3. Који грчки научник се сматра „оцем географије“?

- Ератостен

Ератостен је био грчки географ, астроном и песник који је живео у III в. п. н. е. Први је дао и употребио име географија и први израчунао обим Земље. Главно дело му је „Географија“, где је описао историју развоја географије.

4. Обој кружиће испод појмова који припадају терцијарном сектору привреде.

индустрија	туризам	трговина	здравство	саобраћај
☐	☒	☒	☐	☒

Туризам, трговина и саобраћај спадају у терцијарни сектор. Индустрија припада секундарном, а здравство кварталном сектору.

5. На рељеф Земљине површине утичу унутрашње и спољашње силе. Које су унутрашње силе Земље?

- Земљина топлота и гравитација

Ове силе су супротне по смеру деловања. Гравитација делује привлачно ка центру Земље, а топлота Земље од центра ка површини Земље. Када се њихова равнотежа наруши, долази до тектонских покрета.

6. Шта је природни прираштај?

- разлика између наталитета и морталитета

Природни прираштај представља разлику између броја рођених и броја умрлих. Природни прираштај може да буде позитиван, негативан или нулти. Ако се број становника повећава, природни прираштај је позитиван – већи је наталитет (број рођених) од морталитета (броја умрлих). Ако је негативан, онда је морталитет већи од наталитета, а ако је природни прираштај нулти, онда су наталитет и морталитет једнаки.

7. Која река раздваја Банат и Бачку?

- Тиса

Дунав и Сава чине границу између Панонске низије и Балканског полуострва, а Велика Морава раздваја Шумадију и Источну Србију.

8. Која регија највећим делом излази на Средоземно море или Медитеран?

- Јужна Европа

Јужна Европа највећим делом излази на Средоземно море и остала мора која се ту простиру – Лигуријско, Тиренско, Јадранско, Јонско, Егејско, Мраморно, Црно море и Атлантски океан.

9. Обој кружиће испод одговора који се односе на острва која се налазе у Европи.

Јава	Корзика	Галапагос	Ирска	Балеарска острва
☐	☒	☐	☒	☒

Корзика припада Француској, Ирска се налази у Западној Европи, а Балеарска острва припадају Шпанији. Јава се налази у Југоисточној Азији док су острва Галапагос у Јужној Америци.

10. Који су допунски елементи карте?

легенда карте, назив карте, подаци о изради карте

Легенда карте је значајан допунски елемент јер објашњава значење картографских знакова којима су на географској карти приказани географски елементи са површине Земље.

11. Чему служи инструмент са фотографије?

инструмент за посматрање небеских тела

Откриће телескопа нам је омогућило да посматрамо небеска тела и да боље упознамо васиону. Први и већина данашњих телескопа су оптички инструменти.

Први телескоп је направио Ханс Липерши у Холандији. Инспирисан том вешћу и Галилео Галилеј је почео са изградом телескопа и према постојећим записима он је први астроном који је користио телескоп за посматрање Васионе, 1609. године.

12. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Планина Кавказ чини део природне границе Европе и Африке.	☐	☒
Највеће полуострво на свету је Арабијско.	☒	☐
Највише планине Јужне Америке – Анди – набране су.	☒	☐
Средоземна вулканска област је најактивнија на свету.	☐	☒

Планина Кавказ чини природну границу између Европе и Азије, а најактивнија вулканска област на свету је Ватрени појас Пацифика.

13. Који тоplotни појас добија највећу количину Сунчевог зрачења?

жарки тоplotни појас

Жарки тоplotни појас се простире између северног и јужног повратника. Због лоптастог облика Земље, Сунчеви зраци неједнако загревају њену површину. Највише се загревају

области око екватора, јер је угао под којим падају Сунчеви зраци, овде близу углу од 90°. То значи да су они овде најјачи. Зато се око екватора јавља жарки топлотни појас.

14. Који су најгушће насељени простори на Земљи?

- низије и приморски делови северног и јужног умереног топлотног појаса

Најгушће насељени делови на Земљи су североисточни део Сједињених Америчких Држава, запад Европе и јужна и источна Азија. Већи део ових предела налази се у северном умереном топлотном појасу. Североисток САД-а има повољну климу и то је један од најразвијенијих делова света. У јужној (Индија) и источној (Кина и Јапан) Азији најгушће су насељене низије река Ганг, Хоангхо, Јангцејанг и приморски делови.

15. Где је највећа густина насељености у Србији?

- Београд, Нови Сад, Ниш и други већи градови

На густину насељености утичу природни и друштвени фактори. Велики градови имају велику густину насељености јер су овде повољни услови за живот и рад људи.

16. Како се зове највећи мегалополис Северне Америке?

- Босваш

У приатлантском, североисточном делу САД-а се, због срастања градова који леже између Бостона на северу и Вашингтона на југу, у дужини од око 800km, формирао мегалополис. На том простору који захвата око 1,8% територије САД-а живи око 20% становника. Назив потиче од почетних слогова имена градова Бостона и Вашингтона.

17. Која је група планина у Србији позната и под називом рудне планине?

- Ваљевско-подрињске

Ваљевско – Подрињске планине су познате и под називом рудне планине јер су богате рудама. Простиру се око ваљевске котлине и тока реке Дрине.

18. Африка лежи у три топлотна појаса, жарком, северном умереном и јужном умереном топлотном појасу. У готово целој Африци сви типови климе имају једну заједничку одлику. Која је то одлика?

- У готово свим типовима климе време је топло током целе године.

Африка лежи у најтоплијим деловима северног и јужног умереног топлотног појаса и у жарком појасу. Сем на високим планинама Африке време је у свим осталим пределима топло са високим температурама током целе године. Разлике између појединих типова климе су пре свега у количини и распореду падавина током године.

19. Која се низија налази између планинских венаца Карпата, Алпа и Динарида?

- Панонска низија

Панонска низија је настала на месту некадашњег Панонског мора и у свим државама кроз које се простире представља житницу и има велики привредни значај. Прекривена је најплоднијим земљиштем, црницом, која има црну боју због велике концентрације хумуса. Северни део Србије се налази у Панонској низији и тај је део Србије познат као Војводина. Војводина се дели на Срем, Банат и Бачку.

20. Како ваздушне масе које се формирају изнад хладних морских струја утичу на климу?

- Доносе мале количине падавина.

Хладне морске струје настају у хладнијим појасевима и крећу се према топлијим морима. Пошто су хладне, са њихове површине је мало испаравање и због тога су ваздушне масе које се формирају изнад њих хладне и сиромашне влагом. Најпознатије хладне струје су: Лабрадорска, Перуанска, Бенгуелска струја.

1. Колико има основних страна света?

 4

Издајамо четири основне стране света: север (енг. North), југ (енг. South), исток (енг. East) и запад (енг. West). Такође разликујемо и четири споредне стране света: североисток, југоисток, северозапад, југозапад.

2. Који је морепловац пловидбом доказао да је Земља округла?

 Фернандо Магелан

Фернандо Магелан је био португалски морепловац. Доказао је да је Земља округла, пловећи са обале Пиринејског полуострва непрестано ка западу. Опловио је Атлантски, Тихи и Индијски океан. Погинуо је на Филипинским острвима на повратку у Европу. После три године један од његових бродова вратио се у исту луку, али са истока.

3. Природни сателити су пратиоци планета. Како се назива природни сателит који кружи око Земље?

 Месец

Месец је једини природни сателит Земље. Налази се у чврстом и хладном стању. Видимо га на небу јер га обасјава Сунчева светлост. Изузетно утиче на живот на Земљи изазивајући, заједно са Сунцем, плиму и осеку.

4. Обој кружиће испод појмова који означавају последице ротације Земље.

формирање топлотних појасева	смена обданице и ноћи	локално време	неједнако трајање обданице и ноћи	привидно дневно кретање Сунца
☐	☒	☒	☐	☒

Смена обданице и ноћи, локално време, привидно дневно кретање Сунца су последице ротације, а формирање топлотних појасева и неједнако трајање обданице и ноћи су последице револуције.

5. Како се назива стеновити омотач Земље?

 литосфера

Литосфера је површински, стеновити омотач Земље. Литосфера и Земљина кора нису исто. Литосфера обхвата Земљину кору и горњи део омотача језгра.

6. Како се зове кретање становништва с једног места на друго?

 миграција

Миграција представља механичко кретање становништва Узрок због којег се људи најчешће сале економске је природе – већа зарада и повећање стандарда. Остали разлози су политичка нестабилност у држави, ратови и немири, природне катастрофе (епидемије, поплаве, земљотреси, клизишта, пожари, вулканске ерупције).

7. Којим су се пословима бавили становници најстаријих насеља на свету?

 риболов, лов и пољопривреда

Основни услов за оснивање првих насеља је обезбеђивање хране и воде на једном месту. Зато није случајно што су прва насеља настала поред водених површина, река и језера, јер је ту било стално присутне хране (рибе, шкољке, ракови), а и било је довољно чисте воде

за пиће. И коначно, када је човек култивисао поједине биљке и припитомио животиње, сви неопходни услови за оснивање сталних насеља били су задовољени.

8. Која је највећа котлина у Србији?

- Метохијска

Метохијска котлина је највећа котлина у Србији. Спуштена је између Проклетијских планина на западу и Шарских планина на југу. Испресецана бројним речним токовима.

9. Обој кружиће испод појмова који означавају пустиње.

Сахара	Атлас	Такла Макан	Јукатан	Атакама
☒	☐	☒	☐	☒

Сахара, Такла Макан, Атакама су пустиње, Атлас је набрана планина у Африци а Јукатан полуострво у Средњој Америци.

10. Шта је популациона или демографска експлозија?

- појава наглог повећања броја становника

Реч популација долази од латинске речи *populus* – народ, становништво, а корен речи демографија је у грчкој речи *demos* – народ, док реч експлозија означава нагло ширење. Наведени израз означава да се на неком простору нагло повећава број становника па се демографија, између осталог, бави и проучавањем узрока, карактеристика и последица те појаве.

11. Радам које ерозије су настале морене као облици рељефа?

- ледничком ерозијом

Ледничка ерозија је процес који настаје деловањем леда, снега и мраза (ниских температура). Присутна је у поларним областима и на високим планинама, изнад снежне границе. Моренски материјал је стеновити материјал настао ерозивним радом ледника.

12. На фотографији се налази наш најпознатији географ и оснивач Српског географског друштва. Како се звао?

- Јован Цвијић

Јован Цвијић је наш најпознатији географ. Године 1910. основао је Српско географско друштво. Био је оснивач модерне географије. Бавио се проучавањем природних и друштвених одлика Балканског полуострва.

13. У ком се смеру на Земљи крећу топле морске струје?

- од тропских ка поларним областима

Топле струје се крећу од екватора према поларним областима и повећавају количину падавина. Топле морске струје носе топлу воду која више испарава. Долазећи у хладније пределе, влажне ваздушне масе које се формирају изнад топлих морских струја долазе до обала и доносе облачно и кишовито време.

14. Плавом бојом и њеним нијансама приказују се водене површине. Који делови водене површине су приказани светлијом плавом бојом?

плићи делови одређене водене површине

На скали се види да се тамнијим нијансама плаве представљају веће дубине мора, а што је светлија нијанса плаве боје дубина је мања. Тако је заправо приказан рељеф морског дна. Тамо где је нијанса плаве боје светлија, дно мора је много ближе површини, што значи да се на том месту дно океана или мора подиже као планина.

15. Које од наведених река припадају Јадранском сливу?

Бели Дрим, Мируша, Топлуга

Мируша и Топлуга су притоке Белог Дрима који воду одводњава у Јадранско море. Пчиња, Драговиштица и Лепенац припадају Егејском сливу, док остале поменуте реке припадају Црноморском сливу.

16. Који је слој атмосфере важан за заштиту живота на Земљи?

стратосфера

Озонски омотач штити Земљу од негативног ултраљубичастог зрачења, а налази се у стратосфери.

17. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Острво Исланд је вулканског порекла.	☒	☐
Најзначајнија природна богатства Југозападне Азије су нафта и гас.	☒	☐
Пигмеји живе у шумама Амазоније.	☐	☒
Главни град Канаде је Торонто.	☐	☒

Пигмеји живе у шумама око реке Конго у Африци, а главни град Канаде је Отава (амерички тип главног града).

18. Који се континенти целом својом површином налазе на западној Земљиној полулопти?

Северна и Јужна Америка

Наведена два континента се целом својом површином налазе западно од почетног меридијана гринича. На западној полулопти се, такође, налази и део Антарктика, западни (мањи) део Африке и мањи део Европе (део Португал, Ирска и Исланд и део Уједињеног Краљевства, Француске и Шпаније).

19. Која грана лаке индустрије директно зависи од ратарства?

прехрамбена индустрија

Ратарство обухвата производњу житарица, индустријског биља, поврћа и крмног биља. Оно обезбеђује намирнице неопходне за исхрану људи и стоке.

20. Почетак годишњих доба на северној полулопти, на којој ми живимо, и на јужној полулопти није у исто време. Које годишње доба почиње у Аргентини 22. децембра?

лето

22. децембра Сунчеви зраци падају под правим углом на јужни повратник. На јужној полулопти тада је дугодневица и почиње лето.

1. Како се зове мрежа меридијана и паралела на географској карти?

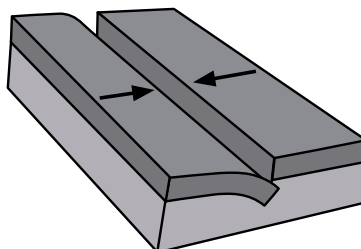
- картографска мрежа

Картографска мрежа је мрежа меридијана и паралела на географској карти. Картографска мрежа служи за одређивање положаја тачака на површини Земље. Положај сваке тачке се одређује у односу на почетне линије, линије које су означене нулом, нултих линија. Почетни, нулти, меридијан зове се гринич, а почетна, нулта, паралела зове се екватор.

2. Литосферне плоче имају различита кретања. Обележи који је начин кретања литосферних плоча приказан на слици.

- сударање

Сударење плоча се догађа када се плоче сударе, једна плоча се подвлачи под другу. Тада се Земљина кора набира и настају планински венци, а због великих притисака и сабијања настају земљотреси.

3. Колико времена је потребно Земљи да направи једну револуцију око Сунца?

- 365 дана и 6 сати

Земља једном обиђе око Сунца за 365 дана и 6 сати. Да не би било забуна и да Нова година не би долазила увек у различито време, научници су свакој четвртој години додали по један дан. Њега су формирали од оних шест сати који не улазе у претходне три године. Значи, 6 сати $\times 4 = 24$ сата. Тако је свака четврта година преступна и има 366 дана.

4. Шта су фосили?

- Фосили су окамењени остаци биљака и животиња.

Фосили су окамењени остаци биљака и животиња из давне прошлости. Проучавајући фосиле можемо да закључимо како је некада изгледао живи свет и какви су били услови.

5. Каква насеља могу бити према трајању насељености?

- привремена и стална

Већина насеља су стална насеља и у њима људи бораве у свим годишњим добима, непрекидно, без обзира на њихову функцију. Привремена насеља су она која су насељена у једном делу године због привредне функције коју то насеље обавља – насеља сточара на планинама, који током лета изводе стада на пашу, а пред зиму се спуштају у ниже пределе, рибарска насеља која су активна у делу године када је сезона лова на одређену врсту животиња, рударска насеља која опстају док је експлоатација руде исплатива и могућа.

6. Како се назива развој друштва код којег се води рачуна о томе да привредни развој и коришћење природних ресурса не угрози животе и здравље садашњих и будућих генерација?

- одрживи развој

Одрживи развој подразумева: рециклажу, штедњу природних ресурса, смањење неконтролисане потрошње, смањену употребу хемијских средстава у пољопривреди, смањену сечу шума и повећање пошумљавања, чување извора воде...

7. Која је највећа клисура у Србији?

- Бердапска

Дуга је 97 км и у њој се смењују четири клисуре и три котлине. Дунав у овом делу има велики хидроенергетски потенцијал.

8. Како се зове највећа низија Европе?

- Источноевропска низија

Источноевропска или Руска низија највећа је рељефна целина у Русији и у целој Европи. На већем делу је веома плодна, јер је изграђена од црнице или чернозема, најплодније земље.

9. Шта чини главна река са својим притокама?

- речни систем

Речни систем чини главна река са својим притокама. Највеће речне системе на свету имају Конго у Африци, Мисисипи у Северној Америци и Амазон у Јужној Америци.

10. Које пољопривредне културе извозе поједине државе Средње Америке?

- шећерна трска, банане, кафа

У Европу банане углавном стижу из Средње Америке. Траже влажну и топлу климу и од тих услова зависи и квалитет плода. Кафа води порекло из истоимене области у Етиопији где се и данас гаји. Кафа тражи такође веома топлу климу и већу количину падавина а те услове задовољавају све државе Средње Америке у којима се и гаји.

11. Обој кружиће испод појмова који означавају облике рељефа настале радом речне ерозије.

делте	пећине	клиф	кисуре	алувијалне равни
☒	☐	☐	☒	☒

Делте, кисуре и алувијалне равни настале су радом речне (флувијалне ерозије), клиф је настао радом морских таласа (абразија), пећине радом крашке ерозије.

12. Како се деле миграције у односу на територију на којој се догађају?

- унутрашње и спољашње

Унутрашње миграције представљају пресељавање становништва унутар територије једне државе. Спољашње миграције су миграције из једне државе у другу.

13. Како се зове организација која је основана 1945. године у Сан Франциску, првенствено да очува мир у свету?

- Уједињене нације

Организација уједињених нација (ОУН) основана је на крају II светског рата са циљем уједињења држава света у договорима о свим важним питањима која се јаве у односима међу народима света, а која могу да наруше мир и изазову патњу и страдање људи. Сем настојања да се избегне решавање спорова ратом и борбе за глобалну безбедност, ОУН брине и о економском развоју и социјалној једнакости у свету.

14. Који је најмањи национални парк у Србији?

- Копаоник

НП Копаоник има површину од 11.810 ха, што га чини најмањим националним парком у Србији. Најпознатије ендемитске врсте су копаоничка чуваркућа, копаоничка љубичица и Панчићева режуха.

15. Којој групи природних језера према настанку припада Палићко језеро?

- еолска језера

Еолска језера су настала под утицајем ветра који је носио песак, формирајући удубљење где се касније скупљала вода. Највеће језеро овог типа у Србији је Палићко језеро.

16. Обој кружиће испод појмова који означавају континенте Старог света.

Европа	Северна Америка	Азија	Аустралија	Африка
☒	☐	☒	☐	☒

Северна Америка и Аустралија припадају континентима Новог света јер су откривене после Великих географских открића.

17. Која је држава Западне Европе најмања и континентална?

- Луксембург

Острвске државе Западне Европе су Ирска и Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске; излаз на море имају Француска, Белгија и Холандија, док је једина континентална и уједно најмања држава Луксембург.

18. Која је биљна врста заступљена у зони средоземне вегетације?

- чемпрес

Средоземна или медитеранска вегетација је природна зона која се развија у умереним и суптропским климатским условима, које карактеришу топла и сува лета и благе кишовите зиме. Шумска вегетација развија се у областима са довољно падавина. Четиначке врсте су такође присутне, попут алепског бора и чемпреса.

19. Обој кружиће испод појмова који означавају локалитете који су под заштитом УНЕСКО-а у Србији.

Виминацијум	Студеница	Високи Дечани	Гамзиград – Ромулијана	Чегар – Ниш
☐	☒	☒	☒	☐

Поред ова три, на листи УНЕСКО-а налазе се Стари Рас са Сопоћанима, Грачаница, Пећка патријаршија, стећци (средњовековни надгробни споменици) и Црква Богородице Љевишке.

20. Који климатски фактор утиче на велику сушност Централне Азије и западног дела Кине?

- правац пружања планина

Правац пружања планина је један од фактора утицаја рељефа на климу. Када се венци младих веначних планина пружају паралелно са обалом и представљају препреку влажним ваздушним масама које долазе са мора, они спречавају да влажне ваздушне масе продру дубље у унутрашњост копна и због тога је простор иза тих планина сушнији. Најтипичнији пример за овај утицај су највише планине на свету Хималаји који спречавају да влажни монсонски ветрови током лета донесу влагу северно од њих тако да је на тим просторима клима веома сушна.

1. Како се зове почетни меридијан?

- гринич

Пошто су сви меридијани исте дужине и сви повезују Северни и Јужни географски пол, ниједан није могао да се издвоји и одреди као почетни. Гринички меридијан или гринич добио је назив према Гриничу (Greenwich), предграђу Лондона кроз који пролази, а као почетни одређен је 1884. године на Међународној меридијанској конференцији у Вашингтону ДЦ, САД. Гринич са меридијаном, који се налази са супротне стране Земље, дели планету на источну и западну полулопту.

2. Како се назива вертикално растојање од нивоа мора до неке тачке на копну?

- надморска висина

Вертикална удаљеност од замишљеног нивоа мора до неке тачке на копну зове се надморска или апсолутна висина. Изражава се у метрима. Ако је надморска висина неке тачке негативна, онда се та тачка налази испод нивоа мора. Такви делови копна зову се депресије. Мртво море је највећа (најдубља) на Земљи.

3. Како се зову небеска тела која су пратиоци планета?

- сателити

Сателити су хладна и тамна небеска тела која се крећу око планета. Сателити су пратиоци планета. Сателити могу бити природни или вештачки.

4. Како се називају извори вреле воде који избијају у виду водоскока који се јављају на местима где је у прошлости било вулкана или где их данас има?

- гејзири

Највише гејзира има на подручју Исланда и Северне Америке. Врела вода из гејзира избија периодично и достиже велике висине. На Исланду људи ове вреле воде користе за загревање домова.

5. Обој кружиће испод појмова који означавају последице револуције Земље.

формирање топлотних појасева	смена обданице и ноћи	смена годишњих доба	неједнако трајање обданице и ноћи	привидно дневно кретање Сунца
☒	☐	☒	☒	☐

Формирање топлотних појасева, смена годишњих доба, неједнако трајање обданице и ноћи су последице револуције, а смена обданице и ноћи и привидно дневно кретање Сунца су последице ротације

6. Шта је морталитет?

- Број умрлих у току једне године на одређеној територији.

У државама са већим морталитетом од наталитета негативан је природни прираштај и број становника се смањује. Србија има негативан природни прираштај.

7. Како се деле државе према облику владавине?

- републике и монархије

Републике и монархије представљају основне облике владавине. Облик владавине нам показује на који начин се одређује шеф државе. У монархијама је власт наследна, а владар је краљ, цар, шах, кнез, шеик... У републикама сваки пуноправни грађанин може да буде биран за председника републике. У републици се власт бира на одређено време на слободним изборима.

8. Шта су степе?

- Степе су области обрасле ниском травом.

Степе расту на просторима где нема довољно падавина да се развије шумска вегетација. У степским пределима шуме расту само на местима где има довољна количина воде, поред река и језера. Степе се данас у Европи ретко виђају јер су углавном преоране и претворене у оранице. Земљиште које се формира у степама је чернозем или црница и то је најплодније земљиште. Због тога степски предели представљају житницу Европе.

9. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Територију Србије пресеца 45. паралела.	☒	☐
Према облику територије Србија је издужена држава.	☐	☒
Географски центар Србије је у близини Ужица.	☐	☒
Кроз Србију пролази Коридор 10.	☒	☐

Према облику територије Србије је компактна држава, а географски центар Србије налази се у близини Крагујевца.

10. Које су две државе бивше СФРЈ (Социјалистичке Федеративне Републике Југославије) континенталне?

- Србија и Северна Македонија

Наша држава и Северна Македонија немају излаз на море и оне су континенталне државе. Државе које имају излаз на море пре свега имају могућност за развој поморског саобраћаја који је много пута јефтнији од било које друге врсте саобраћаја.

11. Која је најдужа испитана пећина у Србији?

- Лазарева пећина

Лазарева пећина код места Злот у Источној Србији је најдужа испитана пећина у Србији, дужине канала 9.818м. Назива се још и Злотска пећина.

12. Шта је светлосна година?

- Светлосна година је растојање које светлост пређе за годину дана.

Светлосна година је мерна јединица која је уведена у астрономији због лакшег представљања и мерења растојања у космосу. Треба запамтити да она означава удаљеност, а не време.

13. Које су одлике температуре ваздуха када се крећемо од Северног или Јужног пола према екватору?

- Температура ваздуха се повећава.

Температура ваздуха од полова ка екватору расте, зато што расте и температура подлоге изнад које се ваздух налази. Сунчеви зраци најјаче загревају област око екватора, јер им је упадни угао скоро 90°.

14. Обој кружиће испод појмова који означавају делове границе између Азије и Африке.

Гибралтарски мореуз	Црвено море	Средоземно море	Суецки канал	мореуз Баб ел Мандеб
○	●	○	●	●

Црвено море, Суецки канал, мореуз Баб ел Мандеб су делови границе између Азије и Африке, а Гибралтарски мореуз и Средоземно море чине границу између Европе и Азије.

15. Која је највиша планина Шумадије?

- Рудник

Највиша планина Шумадије је Рудник, Џвијићев врх 1.132м.

16. Који су основни елементи које мора да има свака држава?

- територија, становништво, државна власт

Три важна елемента, без којих држава не може да постоји, јесу територија, народ и власт (политички систем). Свака држава има и своје симболе који представљају грб, застава и химна.

17. Зашто се Аралско језеро смањило за краatak временски период?

- Језеро се смањило првенствено због људске активности.

Сир Дарја и Аму Дарја су једине две притоке Аралског језера. Обе реке су снабдевале Аралско језеро довољном количином воде. Када су људи 60-тих година прошлог века почели на великим површинама да гаје памук била им је потребна велика количина воде за наводњавање и градњом канала су узимали из Сир и Аму Дарје воде колико год им је било потребно.

18. Који делови Европе имају најповољније услове за развој органске пољопривреде?

- Панонска и Влашка низија

Простори плодних низија у умереном топлотном појасу су најповољнији делови Европе за развој било које пољопривредне производње, на првом месту земљорадње.

19. На слици је приказана врста ветра која је карактеристична за Индијско полуострво. Помоћу стрелица које показују правац дувања, одреди која врста ветра је у питању.

- монсун

Монсун су периодични ветрови који су карактеристични за просторе јужне и југоисточне обале Азије. Зимски монсун дува са копна на море и доноси суво време. Летњи монсун дува са океана на копно, влажан је и доноси велику количину падавина.

20. Која река је усекла Сићевачку клисуру?

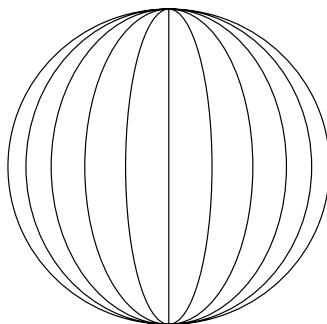
- Нишава

Сићевачка клисура је посебно значајна за саобраћајно-географски положај Србије, јер кроз њу пролази крак Коридора 10 према Софији и Истанбулу.

1. Како се називају замишљене полукружне линије које на карти повезују Северни и Јужни пол?

меридијани

Сви меридијани су исте дужине. Меридијани се пружају у правцу север–југ. Меридијани се још називају и подневци јер сва места која се налазе на истом меридијану имају подне у исто време тј. Сунце је у највишем положају у исто време у свим местима на једном меридијану.

2. Како се назива географски омотач који обухвата живи свет на Земљи?

биосфера

Биосфера представља један од омотача планете Земље који је насељен живим светом. Оно што је карактеристично за биосферу је да она обухвата делове свих осталих омотача, јер живи свет настањује и делове атмосфере, литосфере и хидросфере.

3. Како се зове део који се налази у средишту Земље, изграђен од метала гвожђа и никла?

Земљино језгро

У Земљиним језгру преовлађују метали никл и гвожђе. Пошто се метал никл у хемији, обележава са Ni, а гвожђе са Fe, по њима се и само језгро често назива НИФЕ слој.

4. Шта је рељеф?

Рељеф чине сва узвишења и удубљења на Земљиној површини.

Рељеф чине све равнине и неравнине на површини Земље. Све планине, брда, долине, котлине, низије, равнице, висоравни представљају рељеф и чине изглед Земљине површине.

5. Која је основна функција сеоског насеља?

пољопривредна производња

Основна функција сеоског насеља је пољопривредна производња. Сеоско насеље је и настало са појавом пољопривреде и задржало је ту активност као основну. То не значи да се у селима сви људи баве само пољопривредном производњом, али и када се баве неком другом делатношћу, остаје им пољопривреда као додатни извор прихода.

6. Обој кружиће испод појмова који означавају делатности примарног сектора.

грађевинарство	шумарство	лов и риболов	туризам	пољопривреда
☐	☒	☒	☐	☒

Шумарство, лов и риболов и пољопривреда су делатности примарног сектора, грађевинарство спада у секундарни, а туризам у терцијарни сектор

7. Којој групи планина припада Златибор?

- Старовлашко-рашке

Златибор се налази у западном делу Србије и припада групи Старовлашко-рашких планина.

8. Који је највећи залив Северне Америке?

- Мексички залив

Мексички залив простире се у западном делу Атлантика између САД-а, Мексика и Кубе. Површине је око 1,5 милион km². Северозападни приобални појас богат је нафтом. У Мексички залив уливају се реке Мисисипи (са реком Мисури највећа река Северне Америке) и Рио Гранде (чини границу Мексика и САД-а или границу Англоамерике и Латинске Америке).

9. Која религија је најраспрострањенија у Европи?

- хришћанство

Светским религијама сматрамо оне које имају највећи број припадника. У југозападној Азији су настали хришћанство и ислам, а у јужној Азији хиндуизам и будизам. Хришћанство се највише проширило у Европи и касније, током периода великих географских открића, у Северној и Јужној Америци и Аустралији. Преко 70% становништва Европе је хришћанске вере.

10. Шта чини географске елементе карте?

- географски објекти (природни и друштвени) приказани картографским знаковима и топонимима на карти

Сви географски елементи на картама, осим рељефа, приказани су картографским знаковима. Картографске знакове делимо на контурне, линијске и ванразмерне. Топоними или географски називи на карти исписују се словима различитих типова и величина и у различитим бојама због лакшег коришћења карте и оријентисања на њој.

11. Шта су „звезде репатице“?

- комете

Када се комета приближи некој звезди, њено ледено језгро испарава и тако настаје дугачак реп сачињен углавном од гасова. Зато су назване „звезде репатице“. Реп им је увек окренут у супротном смеру од звезде поред које пролазе. Најпознатија је Халејева комета, која се појављује на сваких 76 година.

12. Која мора повезује речно-пловидбени каналски систем Рајна-Мајна-Дунав?

- Северно и Црно море

Пловни систем Дунав-Мајна-Рајна настао је изградњом канала између реке Дунав и Мајне у дужини од 171 km. На тај начин су повезана два слива, слив Црног и слив Северног мора и омогућено је да бродови плове кроз срце Европе и повеже та два мора на чијим се крајевима налазе луке Ротердам и Констанца (није на ушћу Дунава већ на крају канала Черна вода-Констанца којим се скраћује пут до Црног мора и избегава пловидба кроз делту Дунава).

13. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Источна Азија се још назива Блиски исток.	☐	☒
Највеће језеро по површини у Африци је Викторијино.	☒	☐
Острвски део Средње Америке обухвата Карипска острва.	☒	☐
Староседеоци Аустралије су Маори.	☐	☒

Источна Азија назива се Далеки исток, Блиски исток је Југозападна Азија. Староседеоци Аустралије су Аборицини.

14. Шта је урбанизација?

процес постанка и развоја градских насеља и пораст броја градског становништва
Урбанизација потиче од латинске речи урбс што значи град. Процес урбанизације је процес ширења градског подручја и градског становништва.

15. Обој кружиће испод појмова који означавају најређе насељене просторе.

високе планине	долине река	хладни предели	пустињски предели	плодне низије
☒	☐	☒	☒	☐

На високим планинама влада веома хладна клима; на већим висинама је ваздух редак и нема га довољно за дисање, делови Европе и Северне Америке – ретко су насељени јер нема летњег, топлог периода или је веома кратак да би човек могао да се стално насели.

16. Холандија је низијска држава без планина на својој територији. Неки њени делови су депресије, што значи да се налазе испод нивоа мора и од мора су одвојени насипима. Како се зову ти делови Холандије?

полдери
Полдери означавају делове копна који се налазе испод нивоа мора од којег су одвојени насипима. Полдери су карактеристични за Холандију и то су најплоднији делови државе. Насипи који одвајају полдере од мора се брижљиво одржавају и на њима је забрањена било каква активност која би довела до њихове нестабилности или пуцања.

17. Зашто се за Србију каже да је природни мост између Западне и Средње Европе и Југоисточне Азије?

због важних саобраћајница које пролазе кроз Србију
Важни путни правци који пролазе кроз Србију спајају делове Европе и Азије, услед чега наша земља чини спону између ових делова света.

18. Који су простори Јужне Америке густо насељени?

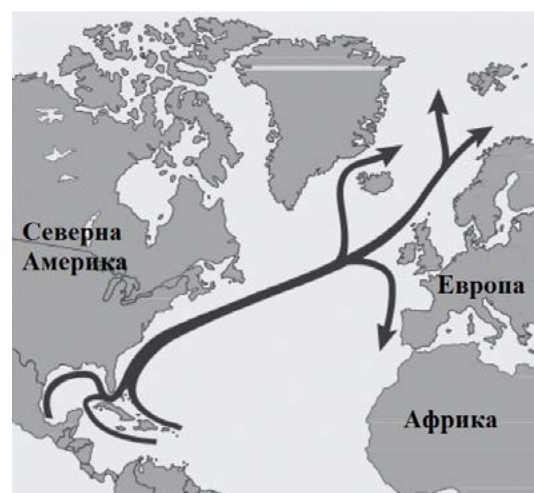
обале Атлантског и Тихог океана
Пријатна клима, плодно земљиште, довољно питке воде и добра саобраћајна повезаност су условили да се на обалама налазе највећи градови Јужне Америке.

19. Који начин бављења пољопривредом има најмање негативни утицај на природу?

органска пољопривреда
Органска пољопривреда не загађује природу и не угрожава живи свет јер користи средства која су нешкодљива за остале живе организме. Производи из органске пољопривреде, биљни и животињски, нису током свог животног циклуса били третирани средствима која се користе у савременој пољопривреди и због тога је њихова употреба пожељна.

20. Која од наведених морских струја је приказана на мапи?

Голфска
Голфска струја полази из Мексичког залива и креће се од југозапада према североистоку и прелазећи цео Атлантски океан долази до најсевернијих делова Европе. Ваздушне масе које се формирају изнад ње су топле и влажне, па западни ветрови такво време доносе и на европски континент.

1. Шта је екумена?

- Екумена је простор на Земљи који је насељен.

Реч екумена води порекло од грчке речи која значи становати. Екумена обухвата оне делове копна где људи станују, живе. Пошто на насељеност највише утичу климатски услови, најнасељенији су они делови који нису ни превише топли ни превише хладни, а где има и плодног земљишта и воде. То су, пре свега, низијски и приморски предели јужног и северног умереног топлотног појаса.

2. Како се назива инструмент са слике?

- компас

Компас је инструмент који у свим временским условима, помоћу намагнетисане игле која се слободно окреће, одређује правац север–југ. Кинези су још пре нове ере користили компас, а у Европи се користи приближно од XIII века.

3. Шта је васиона, космос или свемир?

- бесконачно велики простор у коме се налазе небеска тела

Васиона је бесконачно велики простор у коме се налазе небеска тела који се још назива космос или свемир.

4. У којој часовној зони се налази Србија?

- у средњоевропској часовној зони

Када је у Србији 12 сати, у источноевропској часовној зони је 13 сати а у западноевропској часовној зони је 11 сати.

5. Како се називају стене које настају таложењем песка, скелета и љуштуре изумрлих животиња?

- седиментне стене

Седиментне стене настају таложењем остатака неживог и живог света у плитким морима током геолошке историје Земље. Кречњак је настао таложењем остатака угинулих организама чији се скелет и љуштуре састоје од калцијум карбоната.

6. Обој кружиће испод појмова који означавају биолошку структуру становништва.

образовање	пол	раса	религија	старост
☐	☒	☒	☐	☒

Пол, раса и старост спадају у биолошку структуру становништва, док су образовање и религија одлика друштвено-економске структуре становништва.

7. Како се деле насеља према величини, броју становника и привредној активности већине становништва?

- сеоска и градска

Основна подела насеља се изводи на основу активности становништва (чиме се бави већина становништва) и броја становника. Прва насеља се оснивају у периоду када почиње пољопривредна производња; до настанка првих градова морало је да прође извесно време током којег долази до издвајања различитих других делатности (трговина, саобраћај, занатство, војска) који постају одлучујући фактор за стварање првих градова.

8. Како се зове највиши врх Војводине?

- Гудурички врх

Највиши врх Војводине је Гудурички врх бдм на Вршачким планинама.

9. Како се зове заједница европских држава која је основана као економски савез?

- Европска унија

Европска унија је данас економски и политички савез, чији је циљ слободан и равноправан живот свих њених становника уз пуно поштовање различитости и остварење сваке добробити за све њене грађане. ЕУ је створена првенствено као економски савез унутар којег би се вршило несметано кретање људи, капитала, услуга и робе. Новчана валута ЕУ је евро.

10. Који природни фактори утичу на густину насељености?

- рељеф, клима, хидрографске одлике, плодна земља

Остали наведени фактори такође директно утичу на густину насељености, али то нису природни већ друштвени фактори. Рељеф на густину насељености утиче надморском висином и нагибом терена. Клима утиче највише температуром и количином падавина. Плодно земљиште одражава се на производњу хране а присуство река, језера и подземних вода утиче на пољопривредну производњу.

11. У ком топлотном појасу је заступљена континентална клима?

- у умереном топлотном појасу

Континентална клима је клима умерених појасева северне и јужне полулопте. Карактерише је смена свих годишњих доба и велике разлике између летњих и зимских температура.

12. Обој кружиће испод појмова који означавају спољашње планете Сунчевог система.

Меркур	Јупитер	Уран	Венера	Нептун
☐	☒	☒	☐	☒

Јупитер, Уран и Нептун су спољашње планете, Меркур и Венера унутрашње.

13. Зашто настају земљотреси?

- због кретања литосферних плоча

Кретање литосферних плоча изазива земљотресе који изузетно утичу на живот људи на Земљи. Они су често разорни, а њихова јачина зависи од интензитета кретања и сударања литосферних плоча.

14. Како се зове државна граница које раздваја два суседна народа који се међусобно не мешају?

- етничка граница

Државна граница је линија која раздваја територију две државе. Ни једна граница Србије са суседним државама није етничка, тј. народи суседних држава живе у одређеном броју у Србији док у суседним државама живи и одређен број Срба.

15. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Планине Српско-македонске масе су раседне.	☒	☐
Највиши врх Србије је на Проклетијама.	☐	☒
Хидрографски чвор Шумадије је на Авали.	☐	☒
Фрушка гора је острвска планина.	☒	☐

Највиши врх Србије је Велика Рудока, на Шар-планини. Хидрографски чвор Шумадије налази се на Руднику.

16. На азијском континенту, посебно у Јужној, Југоисточној и Источној Азији, произведе се око 90% светске производње једне врсте житарице. Која је то житарица?

пиринач

Пиринач је једна од најстаријих пољопривредних култура на свету и у Кини се гајио и неколико хиљада година пре нове ере. Пореклом је из Југоисточне Азије. Тражи много влаге и доста сунчаних сати током године, тако да му погодују услови у тропским и суптропским пределима Јужне, Југоисточне и Источне Азије где представља и главну храну становништва. Највећи светски прозивођачи пиринча су Кина, Индија и Индонезија.

17. Један од типова ушћа је делта. Како речни нанос који се таложи у делти утиче на речни ток?

Преко речног наноса у делти река се рачва у више рукаваца.

Најпознатије су делте Нила, Дунава, Волге (највећа делта у Европи), итд. У долини делте Нила је настала једна од најмоћнијих цивилизација, Египатска цивилизација.

18. Кроз које главне градове протиче река Дунав?

Беч, Братислава, Будимпешта, Београд

Дунав протиче кроз главне градове Аустрије, Словачке, Мађарске и Србије. Све четири државе имају континентални положај, па је за њих пловна река Дунав, изузетно значајна саобраћајна веза. Сем што се Дунавом може стићи до Црног мора, у које се Дунав улива, може се доћи и у Северно море преко река Мајне и Рајне.

19. Која је последица политичке нестабилности и сукоба који се дешавају у Југозападној Азији?

Велика емиграција становништва у развијене државе.

Миграција представља кретање становништва са једног места на друго. Имиграција је усељавање становништва. Људи се усељавају у државе које су политички стабилне, економски развијене и у којима може да се планира будућност. Емиграција је исељавање становништва са неке територије. Становништво се исељава из држава или са простора који су политички нестабилни, где се догађају ратни сукоби и у којима не могу деци да омогуће миран и стабилан живот без неизвесности шта ће сутра бити.

20. Зашто Србија, иако нема излаз на море, има веома повољан саобраћајно-географски положај?

Зато што Србија има такав положај да кроз њу пролази најкраћи пут између држава у средњој и западној Европи и држава на југоистоку Европе и југозападној Азији.

Србија се налази на најкраћем путу између наведених регија Европе и Азије. Сва роба и путници који се крећу између ове две регије пролазе кроз Србију.

1. Како се назива природно кретање становништва?

- природни прираштај

Природно кретање становништва не подразумева кретање са једног места на друго – то је миграција, већ се кретање односи на промену броја становника на неком простору због природних разлога – рађања и умирања. Број рођених се назива наталитет, а број умрлих морталитет.

2. Шта је револуција Земље?

- Револуција Земље је окретање Земље око Сунца.

Земља обилази око Сунца и око своје замишљене осе. Годишње кретање Земље око Сунца се назива револуција Земље.

3. У давној прошлости на Земљи је постојао само један суперконтинент. Који је назив за најстарије копно на Земљи?

- Пангеа

Пре око 250 000 000 година, сви океани, као и све копно, били су спојени у једну целину. Пангеа, прво копно, у преводу са грчког језика значи – све земље.

4. Који гас је најзаступљенији у атмосфери?

- азот

Чини 78% ваздуха.

5. Шта је географска карта?

- Географска карта је умањен графички приказ површине Земље на равnoj површини.

Карта је нацртан, графички приказ Земље у равни. На географској карти нису верно представљене све површине континената на Земљи и удаљености зато што је при приказивању површине лопте на равну површину морало да дође до деформација (изобличења) стварних површина и удаљености.

6. Обој кружиће испод појмова који се односе на друштвену географију.

географија насеља	географија становништва	физичка географија	политичка географија	регионална географија
☒	☒	☐	☒	☐

Географија насеља, географија становништва и политичка географија чине делове друштвене географије, док се физичка и регионална односе на поделу географије.

7. Које је највеће вештачко језеро у Србији?

- Ђердапско језеро

Ђердапско језеро налази се на Дунаву и представља највеће вештачко језеро у Србији.

8. Која афричка река је најбогатија водом, има највећи проток и припада сливу Атлантског океана?

- Конго

Конго је пета река по дужини на свету, а после реке Амазон у Јужној Америци друга је река по количини воде коју носи својим током. Разлог томе је што се обе реке налазе на екватору где влада екваторијална клима коју одликује кишовито време током целе године.

9. Како се зове најдубље језеро на свету, у којем се налази и највећа залиха слатке воде на свету?

Бајкалско језеро

Бајкалско језеро налази се у азијском делу Русије, у јужном Сибиру. Са дубином око 1642 m најдубље је на свету, а садржи око 20% укупне количине слатке воде на Земљи. Од 1996. је на списку светске културне баштине УНЕСКО и у њему између осталих врста живи и једна врста фоке.

10. Које су биљке карактеристичне за оазе у тропским пустињама Африке?

урмине палме

Оазе су места, ограничени простори у сушним областима, у којима има воде. У пустињама северне Африке и југозападне Азије постоје места где подземна вода долази близу површине и где је због тога могућ живот. У оазама на том простору карактеристична биљка је урмина палма. Плод се користи за храну и за извоз, дрво се користи за грађу и грејање, а лишће се користи за покривање кровова и за израду ујади и метли.

11. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Таласи настају под утицајем ветрова.	☒	☐
Најпознатија топла морска струја је Голфска.	☒	☐
Мореузе је прокопао човек да би развијао саобраћај.	☐	☒
Највећа дубина измерена је у Атлантском океану.	☐	☒

Мореузи су природни водени пролази (канале је прокопао човек да би развијао саобраћај). Највећа дубина измерена је у Тихом океану.

12. Како се називају државе које немају излаз на море?

континенталне државе

Државе које немају излаз на море још се зову и „земље са лошим географским положајем.“ Србија је континентална држава, нема излаз на море.

13. Шта је енклава?

Енклава је територија која је са свих страна окружена територијом друге државе.

Енклаве се још називају и уметнуте државе. То су мале државе које се налазе у оквиру територије друге државе. Те мале државе имају само једног суседа. Типичан пример је најмања држава на свету – Ватикан – држава која се налази у граду Риму, главном граду Италије и која има површину 44 хектара. Ватикан је са свих страна окружен Италијом. Сан Марино је држава – енклава у Италији. У Јужноафричкој Републици налазе се две енклаве – Свазиленд и Лесото.

14. Обој кружиће испод појмова који представљају националне паркове у Србији.

Златибор	Фрушка гора	Авала	Кopaоник	Шар-планина
☐	☒	☐	☒	☒

Златибор и Авала немају статус Националних паркова, односно највиши степен заштите.

15. У близини којег града се налази Одоровско крашко поље?

Пирот

Одоровско крашко поље налази се у близини Пирота у Источној Србији.

16. Које континенте раздваја Гибралтарски мореуз?

- Африку и Европу

Мореуз представља сужени део мора који раздваја две копнене површине и повезује две водене површине. Гибралтарски мореуз повезује Средоземно море и Атлантски океан, а раздваја Европу и Африку.

17. Како се мења количина падавина у Србији?

- од запада према истоку

У нашу земљу падавине доносе западни ветрови који дувају са Атлантског океана па и интензитет падавина опада што се више иде ка источним деловима Србије.

18. Који су узроци високе стопе морталитета становништва Африке?

- Лоша здравствена заштита, недостатак хране и пијаће воде.

Разлози кратког просечног животног века у Африци су пре свега глад и болести. Због одсуства или смањења падавина у неким деловима Африке, као што је Сахел, пропада пољопривредна производња и пошто су државе сиромашне, не могу да нахране своје становништво, тако да оно често једино зависи од помоћи међународне заједнице. Веома лоша здравствена заштита и необразованост становништва изазива да болести које би могле да се избегну (АИДС) или лече (маларија, жута грозница) драстично скраћују животни век становника Африке.

19. На мапи је тамном бојом приказано највеће полуострво Северне Америке. Како се оно зове?

- Лабрадор

Највеће полуострво Северне Америке је Лабрадор и налази се у Канади. Због хладне климе веома је ретко насељено. Значајно је по природним богатствима, нарочито налазиштима гвожђа.

20. Од чега зависе особине ваздушних маса?

- Зависе од простора над којим настају и преко којих прелазе.

Ваздушне масе примају карактеристике простора над којим се формирају и преко којих прелазе. На пример на Балканско полуострво могу да дођу ваздушне масе које се формирају над пустињом Сахаром. Те ваздушне масе су суве и топле, али кад прелазе преко Средоземног мора мењају своју карактеристику и постају влажне и као такве долазе у Европу.

1. Како се зове положај државе у односу на природно-географске елементе?

- физичко-географски положај

Физичка географија проучава рељеф, климу, воде и биљни и животињски свет. У односу на поједине физичко-географске елементе можемо описати неку државу као планинску, низијску, подунавску, панонску, динарску, приатлантску, пацифичку. Опис одређује поједине физичко-географске елементе простора.

2. Шта је анекумена?

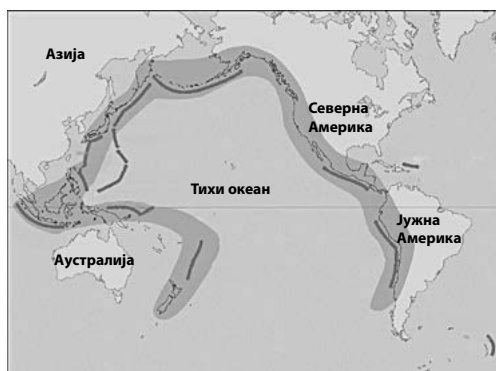
- Анекумена је простор на Земљи који није насељен.

Већи део површине Земље је ненасељен и обухвата анекумену. Пре свега, то је простор океана и мора, потом хладни предели око полова, високе планине, сушни пустињски предели, густе прашуме. Све те пределе човек посећује и истражује али на њима владају неповољни услови за стално насељавање.

3. Како се назива област са мапе где се јавља највише активних вулкана и земљотреса на свету?

- Ватрени појас Пацифика

Ватрени појас Пацифика чине континенталне области уз обале Тихог океана где се јавља највише вулкана на свету. На ободу Пацифика или Тихог океана се додирују континенталне литосферне плоче Азије, Северне и Јужне Америке и океанска литосферна плоча Тихог океана и на простору где се литосферне плоче додирују веома су чести земљотреси и јављају се вулканске ерупције. У овој области се налази 40 % свих активних вулкана на Земљи.

4. Шта је време у метеоролошком смислу?

- Време је тренутно стање климатских елемената изнад неке територије.

Ово стање се описује низом метеоролошких елемената који су измерени метеоролошким апаратима или одређених посматрањем. Ако се бар један од елемената промени, мења се и време.

5. Обој кружиће испод појмова који се односе на физичку географију.

рељеф	географија становништва	клима	политичка географија	воде
☒	☐	☒	☐	☒

Рељеф, клима и воде су предмети проучавања физичке географије, док географију становништва и политичку географију проучава друштвена географија.

6. Како се зову насеља у којима се већина становништва бави непољопривредним делатностима?

градови

Градови су стална насеља која су углавном већа од села, боље су уређена и у њима већина становништва не ради у пољопривреди. Становници градова се баве различитим непољопривредним делатностима (индустрија, грађевинарство, саобраћај, туризам, управа, култура...)

7. Шта је главни град?

То је град који је центар законодавне и извршне власти.

Главни град или престоница по правилу је центар доношења политичких одлука које одређују развој државе, њене односе према окружењу и свету и значајно утичу на живот становништва у целој држави. У главном граду се налази седиште законодавне власти коју у републикама представља Парламент и извршне власти коју представља Влада.

8. Који је најпознатији локални ветар у Србији?

кошава

Кошава је локални ветар који је карактеристичан за нашу земљу. Дува са Карпата и пошто настаје изнад копна доноси суво и хладно време, а најјаче се осећа у источној Србији.

9. Кроз колико држава протиче река Дунав?

10

Дунав је друга река по дужини у Европи, али је прва по броју држава кроз које протиче. Настаје на планини Шварцвалд у Немачкој спајањем две реке Бригах и Брега, и даље протиче кроз Аустрију и главни град Беч, Словачку и главни град Братиславу, Мађарску и главни град Будимпешту, Србију и главни град Београд, Хрватску, Бугарску, Румунију, Молдавију и Украјину. Улива се у Црно море.

10. Који романски народи живе у Јужној Европи?

Португалци, Шпанци, Италијани

Већина народа Европе припада индоевропској породици народа. Индоевропској групи народа припадају романски, германски и словенски народи. Сем ове три велике групе, индоевропској групи припадају и балтички народи (Летонци и Литванци), келтски народи (Ирци, Шкоти, Велшани и Бретонци) и још и Роми, Грци и Албанци. Сем индоевропске групе у Европи издвајамо и угро-финску породицу народа којој припадају Мађари, Финци, Естонци и Лапонци.

11. Обој кружиће испод појмова који се односе на суседне државе Србије које су чланице Европске Уније.

Бугарска	Мађарска	Црна Гора	Северна Македонија	Румунија
☒	☒	☐	☐	☒

Црна Гора и Северна Македонија су суседне државе Србије, али нису чланице Европске Уније.

12. У којим се областима на Земљи простиру саване?

у областима жарког појаса

На Афричком континенту, у жарком појасу, простиру се области високих трава. Има их и на другим континентима, али су овде најизраженије. Током године јавља се сушни зимски период и летњи кишни који има мање падавина од екваторијалне климе. Шума нема, јавља се само жбуње и усамљено дрвеће. Животиње ових области су: лав, слон, антилопа, жирафа, хијена и др.

13. Које је најстарије насеље на територији Србије?

Лепенски Вир

Лепенски Вир је археолошко налазиште на обали реке Дуанава у Ђердапској клисури, највећој клисури у Европи. Представља остатке најстаријег сталног насеља у Европи. Основано је пре 8000 година. То је било насеље које је основано поред извора воде и становници су се бавили

ловом и роболовом. Пронађени су и трагови гајења биљака и припитомљавања животиња, што значи да су се бавили и пољопривредом. Лепенски Вир је насеље у којем налазимо све услове који су довели до стварања насеља.

14. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Апенини су набране планине.	☒	☐
Доминантна религија у Индији је будизам.	☐	☒
Највеће афричко острво је Мадагаскар.	☒	☐
Северну Америку од Азије одваја Магеланов мореуз.	☐	☒

Доминантна религија у Индији је хиндуизам. Северну Америку од Азије одваја Берингов мореуз.

15. Како се мења температура са порастом надморске висине?

Температура ваздуха се снижава.

Рељеф представља један од климатских фактора који утичу на климу. Рељеф на климу утиче правцем пружања планина и надморском висином. Са порастом надморске висине, нрп. кад се пењемо на Златибор, температура ваздуха се смањује, а повећава се количина падавина.

16. У којем се топлотном појасу налази највећи део територије Европе?

у северном умереном топлотном појасу

Највећи део Европе лежи у северном умереном топлотном појасу. Мањи, најсевернији делови (север Норвешке, Шведске, Финске и Русије) простиру се у северном хладном појасу.

17. Од којих фактора зависи загревање Земљине површине?

од упадног угла Сунчевих зрака, врсте подлоге која се загрева, надморске висине

Упадни угао Сунчевих зрака утиче на јачину загревања Земљине површине. Зраци који падају под углом од 90° су најјачи, а најслабији су они који највише одступају од 90° . Врста подлоге такође утиче на степен загрејаности. Водене површине се споро загревају али и споро хладе. Копнене површине се брзо загревају и брзо хладе. На нижим надморским висинама је атмосфера гушћа и више апсорбује топлотно зрачење Земље, док се са порастом надморске висине густина атмосфере смањује а самим тим и загревање атмосфере је мање.

18. Преко којих континената прелази почетна паралела – екватор?

преко Јужне Америке, Африке и азијских острва

Екватор прелази преко Јужне Америке и области Амазоније и Анда, у Африци прелази преко области око реке Конго и Језерске висоравни, а у Азији прелази преко највеће групе острва на свету, Малајско-филипинског архипелага, који припада регији Југоисточне Азије.

19. Која река протиче кроз највише бивших република СФРЈ?

Сава

Сава је најдужа река бивше СФРЈ. Имала је и извор и ушће на територији исте државе. Извире у Словенији спајањем Саве Долинке и Саве Бохињке, протиче кроз главни град Словеније Љубљану, улази у Хрватску и протиче кроз њен главни град Загреб. У средњем току представља граничну реку између Хрватске и Босне и Херцеговине чији градови се налазе на њој. Улази у Србију и пролазећи кроз Панонску низију меандрира. Улива се у Дунав, најзначајнију реку Европе, у Београду, испод Калемегдана.

20. На којој од понуђених река би било најбоље изградити хидроелектрану?

Дрина

Дрина је планинска река која има велики хидроенергетски потенцијал, док су Тиса, Бегеј и Тамиш равничарске реке и немају велики хидроенергетски потенцијал који је потребан за изградњу хидроелектране.

1. Шта је географска ширина?

- То је удаљеност неке тачке од почетне паралеле екватора према северу или југу.

Географска ширина је удаљеност неке тачке од почетне паралеле екватора према северу или према југу, од 0° (екватор) до 90° (Северни и Јужни пол). Географска ширина може да буде северна и јужна. Ако се тачка за коју одређујемо географску ширину налази северно од екватора или на северној полулопти, она има северну географску ширину која се обележава са N (енг. North – север), а ако се налази јужно од екватора или на јужној полулопти онда има јужну географску ширину која се обележава са S (енг. South – југ).

2. Шта чине све реке на једној територији?

- речну мрежу

Речну мрежу чине сви водотоци на некој територији. Густина речне мреже представља дужину водотока по километру квадратном, тако да је негде већа а негде мања. Најгушћу речну мрежу имају планински предели а најређу пустињски предели. То зависи од падавина и геолошког састава терена.

3. Како се зове Италијан са фотографије, који је пловећи под шпанском заставом открио Америку?

- Кристифор Колумбо

Кристифор Колумбо је рођен у Ђенови, 1451. године. Од ране младости посветио се поморству и трговини. Знајући да је Земља округла, имао је намеру, да за разлику од Португалаца који су покушавали да дођу до Индије пловећи према истоку и заобилазећи Африку, пронађе пут до Индије, али пловећи према западу. Једино на шта није рачунао је да се према западу између Европе и Азије налази цео континент. Колумбо је три пута пловио до новооткривених обала и до краја свог живота, 1506. године, мислио је да је на својим путовањима стигао до Азије.

4. Како се зову краткотрајна и изненадна подрхтавања Земљине коре?

- земљотреси

Земљотрес, потрес или трус настаје услед померања тектонских плоча, кретања Земљине коре или појаве удара, а последица је подрхтавање Земљине коре због ослобађања велике енергије.

5. Шта је густина насељености?

- Густина насељености представља просечан број становника по 1 km^2 .

Густина насељености је просечна вредност за одређену територију. Када кажемо да је у некој држави, нпр. Русији, густина насељености око 8 ст/км^2 , тај број значи да, када бисмо

комплетно становништво Русије равномерно распоредили по целој површини државе, на сваком км² било би по осам становника. У стварности то није тако. У хладном Сибиру на огромним просторима нема ниједног човека, али зато у Москви на малом простору живи 12 000 000 становника.

6. Обој кружиће испод појмова који се односе на производе лаке индустрије.

руде метала	електрична енергија	брашно и тестенине	намештај	одећа и обућа
☐	☐	☒	☒	☒

Брашно и тестенине, намештај, одећа и обућа су производи који се добијају у лакој индустрији, а руде метала и електрична енергија се добијају у рударству и енергетици.

7. Како се зове најзначајнији водени пут на простору Србије?

- Коридор 7

Коридор 7, познатији под називом Дунавски коридор, представља део тока Дунава кроз нашу Земљу, дужине 588 км.

8. Како се зове пустиња у Африци око северног повратника, који дели жарки од северног умереног топлотног појаса?

- Сахара

Сахара је највећа пустиња на свету. Клима је веома сушна са ретким падвинама. На 50% простора Сахаре падне 20мм падавина а на остатку испод 100мм. Једина река која протиче кроз ове пустињске пределе је река Нил која извире у влажним тропским пределима. Температуре су веома високе. У Либијској пустињи је измерена и максимална температура на Земљи од 58°C.

9. Који делови Европе су најређе насељени?

- Најређе је насељен север Европе.

Густина насељености представља број становника по јединици површине (km²). Густина насељености зависи од услова за живот на неком простору – да ли има плодног земљишта, да ли има довољно воде, да ли је повољна клима, да ли је повољан рељеф, колики је природни прираштај и како је развијена привреда.

10. Како се назива вертикално растојање између две тачке на копну?

- релативна висина

Вертикално растојање између две тачке на копну је релативна висина. Може се рећи да је релативна висина разлика између две надморске висине. То је висина између подножја планине и врха планине.

11. Која планета је најближа Сунцу?

- Меркур

Меркур је најмања, а уједно и најближа планета Сунцу и једна од 8 планета у Сунчевом систему, којој за обилазак око Сунца треба око 88 земаљских дана. Две Сунцу најближе планете Меркур и Венера немају природне сателите.

12. Која је густо насељена област Азије?

- острво Јава

Острво Јава је једно од најгушће насељених области на свету. Острво се налази у жарком топлотном појасу и има топлу и влажну екваторијалну климу. На острву се налази преко 100 вулкана од којих је двадесетак активних. Повољна клима и земљиште обogaћено вулканским пепелом веома је плодно, тако да се може добити и до 2-3 жетве годишње, па је ова област густо насељена.

13. Обој кружиће испод појмова који се односе на кретање морске воде.

салинитет	плима и осека	морске струје	таласи	температура
☐	☒	☒	☒	☐

Плима и осека, морске струје и таласи спадају у кретања морске воде, док су салинитет и температура особине морске воде.

14. Како се назива тип села код којих су куће распоређене дуж важнијих путева, обрадиве површине се налазе изван села, али и иза кућа, а најчешће настају у равничарским пределима?

- линијски тип села

Линијски или друмски тип села се развија уз главни пут који пролази кроз село, али и уз важније споредне сеоске путеве. Куће су распоређене са обе стране пута, а иза кућа се налазе пољопривредне површине. Села овог типа се формирају и због немогућности раста села у ширину услед рељефа који се стрмо уздиже из речне долине или у залеђу обале у приморју.

15. У којем се топлотном појасу налази већи део Северне Америке?

- северном умереном топлотном појасу

Северна Америка се простира кроз три топлотна појаса, али највећи део лежи у северном умереном топлотном појасу. Један од разлога зашто се становништво западне Европе масовно досељавало у Северну Америку је и тај што је владала слична клима као у државама из којих су долазили.

16. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Најзначајнији извори енергије у Србији су угаљ и хидропотенцијал.	☒	☐
У планинским деловима Србије заступљено је екстензивно сточарство.	☒	☐
Највећи аеродром у Србији је „Константин Велики“ у Нишу.	☐	☒
У Србији највише нафте има на простору Источне Србије.	☐	☒

Највећи аеродром у Србији је „Никола Тесла“ у Београду. У Србији највише нафте има на простору Војводине.

17. Како киселе кише утичу на животну средину?

- Изазивају сушење шума.

Главни узрочници киселих киша су гасови који су настали сагоревањем фосилних горива у термоелктранама, топланама, индивидуалним ложиштима и превозним средствима. Киселе кише обично изазивају штете далеко од својих стварних извора. Када кисела киша ступи у додир са земљиштем, постаје још опаснија за биљни и животињски свет.

18. Који је разлог најређе насељености Исланда, Норвешке, Шведске, Финске, севера Русије?

- Клима је хладна, рељеф је планински, а плодног земљишта је веома мало.

Густина насељености зависи од природних фактора (рељеф, клима, воде и плодно земљиште) и друштвених услова (природног прираштаја, миграција, развијености привреде). Најређе насељени делови Европе су, заправо, најхладнији северни делови Европе. У тим државама (Исланд, Норвешка, Шведска) клима је веома неповољна, зиме јако дуге и хладне док су

лета свежа и кратка. Иако су те државе Европе међу најразвијенијим, климатски услови су пресудни и упркос високом стандарду, густина насељености је и даље веома ниска.

19. У чему је значај Суецког канала данас?

- Његовим прокопавањем скраћен је пут између лука на обали Атлантског и Индијског океана.

Васко да Гама је 1498. године пронашао поморски пут од Европе до Индије око Африке. Прокопавањем Суецког канала од 1859-1869 поморски пут од Лондона у Уједињеном Краљевству до Мумбаија у Индији скраћен је за приближно 8000km.

20. Која данашња појава у Србији указује да су на простору наше земље некада постојали вулкани?

- бројни термални извори

Термални извори јављају се на местима где је некада постојала или постоји вулканска активност, што нам указује да су на нашем простору некада постојали активни вулкани јер је Србија богата термалним изворима поред којих су изграђене бање.

1. Како се зове место на коме се налазе концентрисани људи и куће?

- насеље

Прва насеља настају поред река и језера јер је ту било хране и вода за пиће. Када човек почиње да култивише биљке и доместификује (припитомљава) животиње, почиње и да оснива прва стална насеља која су опет била близу речних токова, језера и извора воде. Насеља су се мењала током времена и данашња сеоска и градска насеља су често на истим оним местима где су већ раније кроз историју постојала насеља.

2. Обој кружиће испод појмова који се односе на полуострва која се налазе у Јужној Европи.

Балканско	Скандинавско	Апенинско	Крим	Пиринејско
☒	☐	☒	☐	☒

Балканско, Апенинско и Пиринејско полуострво се налазе у Јужној Европи. Скандинавско полуострво је у Северној, а Крим у Источној Европи.

3. Шта су планете?

- Планете су хладна и тамна небеска тела.

Планете немају сопствену светлост и топлоту а видимо их када их обасјава светлост неке звезде. Крећу се кружним путањама око своје звезде. Назив им потиче од грчке речи “planetes”, што значи луталица.

4. Колико се топлотних појасева издваја на Земљи?

- пет топлотних појасева

На Земљи се издваја пет топлотних појасева: жарки, северни и јужни умерени и северни и јужни хладни. Сви они настају као последица окретања Земље око Сунца. Око екватора се јавља жарки појас. Идући ка половима, Сунчеви зраци су све слабији и због тога долази до опадања температуре и појаве све хладнијих појасева.

5. Како се назива водени омотач Земље?

- хидросфера

Хидросфера је водени омотач Земље. Чине је све воде на Земљи. Земљу још називају и “плава планета” јер већи део њене површине чине водена пространства океана, мора, језера и кад се погледа из васионе преовладава плава боја.

6. Како се назива грана привреде која се бави превозом путника, робе и преносом информација?

- саобраћај

Саобраћај је људска делатност која припада терцијарном сектору. Саобраћај се, од најранијих времена, развијао са развојем друштва. Како се развијала привреда, развијала су се и превозна средства а превоз сировина и робе био је све масовнији.

7. Шта је деаграризација?

- процес смањивања броја сеоског становништва и напуштања пољопривреде

Становништво на селу постаје све старије и самим тим се на селу смањује наталитет и број становника. Млади људи напуштају село због несигурних прихода у пољопривреди те одлазе у градове, где се школују, заснивају породице и остају да живе.

8. Која котлина у Србији је позната под називом „српско петоречје“?

Лесковачка

На простору Лесковачке котлине се четири реке уливају у Јужну Мораву и зато је позната под називом „српско петоречје“.

9. Која се држава Југозападне Азије већим делом своје територије простире на полуострву Мала Азија, а мањим на Балканском полуострву, у Европи?

Турска

Турска је држава која се простире на два континента, Азији и Европи. У њој се налази и највећи град у овој регији, Истанбул, који се такође простире на оба наведена континента, јер се сместио са обе стране Босфора, мореуза који раздваја Европу од Азије.

10. Када је природни прираштај позитиван?

Када је наталитет већи од морталитета.

Да би се број становника у некој држави обнављао, потребно је да породице имају у просеку нешто више од двоје деце (око 2,14 деце по једној породици). Пописима становништва добијају се и подаци о броју деце по породици и да ли се број становника у некој држави повећава или смањује.

11. Обој кружиће испод појмова који представљају громадне планине.

Килиманџаро	Шварцвалд	Јастребац	Алпи	Апалачи
☐	☒	☒	☐	☒

Шварцвалд, Јастребац и Апалачи су громадне планине, Килиманџаро је вулканска, а Алпи веначна.

12. У ком је топлотном појасу заступљена екваторијална клима?

у жарком топлотном појасу

Екваторијална клима се јавља између повратника, у жарком топлотном појасу. Екваторијална клима са високим температурама и свакодневним падавинама јавља се око екватора, до 10° северно и јужно од њега. Карактерише се једним годишњим добом, стално топлим и кишовитим временом.

13. Како се назива пећински накит који се спушта са таваница пећина?

сталактити

Сталактити су акумулативни крашки облици рељефа који се спуштају са пећинских таваница. Насупрот њима, са дна пећина уздижу се сталагмити.

14. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Подељене државе састоје се из више раздвојених делова.	☒	☐
Континенталне државе најбројније су у Северној Америци.	☐	☒
Већина радника у развијеним државама запослена је у услужним делатностима	☒	☐
Природна средина је измењена радом човека.	☐	☒

Континенталне државе најбројније су у Азији, Африци и Европи. Географска средина је измењена радом човека.

15. Која бања у Србији се налази на највишој надморској висини?

- Луковска

Највиша бања у Србији је Луковска бања, код Куршумлије, на источним падинама Копаоника, на 681м надморске висине.

16. Који канал је прокопан 1914. године и има велики саобраћајни значај за повезивање лука на обали Атлантског и Тихог океана?

- Панамски канал

Панамски канал имао је огроман значај за унапређење поморског саобраћаја између лука на обали Тихог и Атлантског океана, јер више није било потребно при транспорту робе између њих пловити око целе Јужне Америке и кроз Дрејков пролаз, већ се плови много краћим путем кроз Панамски канал.

17. Који простор у Србији има топла лета, оштре зиме, малу количину падавина, али је њихов распоред повољан за развој пољопривреде?

- Војводина

Војводина има одлике континенталног типа климе, што погодује развоју пољопривреде.

18. По којим је пољопривредним културама позната Јужна Америка?

- банане, какао, кафа

Тропска клима погодује узгајању овох биљних култура.

19. Које се одлике односе на Средњу Европу?

- Има највише континенталних држава, у овој регији извире река Дунав, у њој је и Панонска низија.

Шест држава Средње Европе нема излаз на море, Дунав извире у Немачкој.

20. За коју грану привреде је развој метеорологије најзначајнији?

- за земљорадњу

Између наведених грана привреде, метеорологија је најзначајнија за земљорадњу, јер земљорадња највише зависи од временских услова.

1. Шта је надморска висина?

- Надморска висина је вертикално растојање између нивоа мора и неке тачке на копну.

Вертикална удаљеност од замишљеног нивоа мора до неке тачке на копну зове се надморска или апсолутна висина. Изражава се у метрима.

2. Колико дана има преступна година?

- 366 дана

Земља направи једну револуцију око Сунца за 365 дана и 6 сати. Зато су научници свакој четвртој години додали по један дан. Тај дан су формирали од оних шест сати који не улазе у претходне три године. Значи, $6 \text{ сати} \times 4 = 24 \text{ сата}$.

3. Колики је проценат кисеоника у атмосфери?

- 21%

Кисеоник је безбојан гас, без укуса и мириса. Потребан је за живот готово свих живих бића на Земљи. Стварају га биљке у процесу фотосинтезе.

4. Шта је хипоцентар?

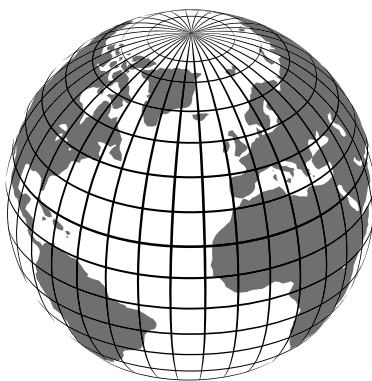
- Хипоцентар је место у Земљиној кори где настаје земљотрес.

Хипоцентар или жариште земљотреса је место у унутрашњости Земљине коре где настаје земљотрес или трес и од кога почињу да се простиру сеизмички таласи ка површини Земље.

5. Како се назива мрежа замишљених линија меридијана и паралела на глобусу?

- географска мрежа

Географска мрежа је мрежа коју чине замишљене линије, меридијани и паралеле на глобусу, моделу Земље. На глобусу је јасно видљиво да су меридијани полукружне линије које спајају Северни и Јужни географски пол, а да су паралеле кружнице од којих је најдужа она која је једнако удаљена од оба пола и зове се екватор.

6. Обој кружиће испод појмова који се односе на методе којима се приказује рељеф на карти.

метод боја	метод сенчења	метод бројева	метод слова	метод изохипси
☒	☒	☐	☐	☒

Поред ова три, постоји и метод шрафирања којим се може приказати рељеф.

7. Шта је Островица?

- палеовулканска купа

Островица је купа угашеног вулкана код Рудника у Шумадији.

8. На којој се полулопти у односу на екватор налази Европа?

- северној хемисфери (полулопти)

Екватор је почетна и најдужа паралела и дели Земљу на две хемисфере или полулопте, северну и јужну. На северној полулопти налази се Северна Америка, Европа, Азија и део Јужне Америке и Африке. На јужној полулопти налази се део Јужне Америке и Африке док се целом површином простиру Аустралија и Антарктик.

9. Који је главни град Аустралије?

- Канбера

Амерички тип главног града настао је као последица договора, због ривалитета између појединих градова. У Аустралији је основана Канбера као решење ривалитета између Сиднеја и Мелбурна.

10. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Циркови су настали радом ледничке ерозије.	☒	☐
Аде су типови речних ушћа.	☐	☒
Подземни крашки облици су пећине и јаме.	☒	☐
Пешчане дине настају радом река.	☐	☒

Аде су речна острва. Пешчане дине настају радом ветра.

11. Шта су рурални процеси?

- Процеси који се дешавају у сеоским насељима.

Речју рурално описује се све што је везано за сеоска подручја, пољопривреду, обрадиву површину: рурално становништво, рурална средина, рурални простори, руралне регије, руралне делатности. Реч се може и шире тумачити са значењем изворног, непромењеног, здравог, чистог (супротно од идустијског и прерађеног).

12. Како се зове етничка група која живи у тропским кишним шумама у басену Конга у Африци и убрајају их у најниже људе на свету?

- Пигмеји

Пигмеји спадају у најниже људе на свету, висине око 150 см. Најбројнији су у басену реке Конго. Њихов назив <пигмеј> долази од грчке речи која би могла да се преведе као <шаку високи >, <лакрат>. По неким проценама, има их око 200 000 и већина живи од лова и сакупљања.

13. Како се дели индустрија према врсти производа?

- на тешку и лаку

Тешка индустрија израђује готове производе који су спремни за транспорт до потрошача и полупроизводе који се користе у даљој производњи. Лака индустрија производи робу широке потрошње.

14. Који је најстарији национални парк у Србији?

- Фрушка гора

НП Фрушка Гора основан је 1960. године и заштићени простор чини 1/4 ове планине.

15. Шта чини природну државну границу између Србије са једне стране и Хрватске и Румуније са друге стране?

- река Дунав

Природне државне границе најчешће чине реке или планински масиви. На северозападу Србије чини граничну реку између Хрватске и Србије. На истоку Дунав представља границу између Румуније и Србије.

16. У ком делу Европе се претежно гаје житарице?

- у низијама средишње, западне и источне Европе

У европским низијама, посебно у Панонској, Падској и Источноевропској, природни услови су савршени за гајење житарица, посебно пшенице и кукуруза: најплоднија земља, чернозем, повољна континентална клима у којој има падавина када су најпотребније вегетацији и довољно површинских токова и подземних вода које се могу користити за наводњавање у сушним годинама.

17. Како се зову места кроз која пролази Земљина замишљена оса?

- Северни пол и Јужни пол

Крајња северна и крајња јужна тачка на Земљи зову се Северни и Јужни пол. То су места на којима замишљена Земљина оса пролази кроз површину Земље.

18. Обој кружиће испод појмова који се односе на државе које су претежно планинске.

Швајцарска	Аустрија	Мађарска	Непал	Египат
☒	☒	☐	☒	☐

Кроз Швајцарску и Аустрију се простиру Алпи, Непал се налази на Хималајима. Мађарска је претежно низијска, а Египат пустињска држава.

19. Који је биљни свет карактеристичан за тропске просторе Африке?

- саване

Савана је назив за подручје где расту високе траве, а карактеристичне су за простор у Африци, који се налази између области екваторијалне климе у којима расту тропске кишне шуме, са једне стране и полупустињске и пустињске климе, са друге стране.

20. Која је последица савремених миграција село-град у Србији?

- демографско старење села

У градове се углавном сели млађе становништво, због чега села остају без становника, што доводи до гашења сеоских домаћинстава.

1. Шта је наталитет?

- То је број живорођених у току једне године на одређеној територији.

Наталитет се изражава у стопама. Стопа наталитета представља број живорођених у току једне године на сваких 1000 становника. Наталитет се изражава у промилима (‰). Ако је наталитет у једној години 7‰ (седам промила), то значи да је на сваких 1000 становника рођено седам беба. Значи да ако негде живи 10 000 становника, а прираштај је 5‰ број становника се повећа за пет на сваких 1000 становника, а то је $5 \times 10 = 50$ становника на 10 000 становника.

2. Шта приказује браон боја на карти?

- простор на Земљиној површини који се налази изнад 500 m н.в.

Висина изнад 500 mпв (метара надморске висине) приказују се различитим нијансама смеђе (браон) боје. Што је боја тамнија, надморска висина је већа. Скала боја је саставни део сваке географске карте и налази се у легенди. Скала боја се још назива и хипсометријска скала.

3. Обој кружиће испод појмова који се односе на начине кретања литосферних плоча.

сударање	преклапање	раздвајање	мимоилажење	окретање
☒	☐	☒	☒	☐

Сударање, раздвајање и мимоилажење су три начина кретања литосферних (тектонских) плоча при чему настају одређени облици рељефа.

4. Којем сазвежђу припада звезда Северњача?

- сазвежђу Мали медвед

У васиони, изнад Северног пола Земље налази се сазвежђе Малог медведа са најсјајнијом звездом Северњачом. Ову појаву су у прошлости користили морепловци који су се у току ведрих ноћи оријентисали према њој.

5. Како се назива разорни талас који настаје под утицајем подморских земљотреса и вулканских ерупција?

- цунами

Цунами настаје услед земљотреса или вулканске ерупције која се дешава на дну океанског басена. Под утицајем потреса дна океана подигну се таласи, који могу достићи висине и преко 10 m. Брзина кретања цунами таласа је велика, достиже и до 900 km/h.

6. Како се зове положај државе у односу на главне европске и светске путне правце?

- саобраћајно-географски положај

Саобраћајно-географски положај је веома важан за функционисање и привредни напредак једне државе. Државе које се налазе ван важнијих саобраћајних праваца имају лошији, неповољнији саобраћајно-географски положај, за разлику од држава које се простиру на маршрути најважнијих саобраћајних праваца. За људе који само пролазе кроз неку државу, која им није одредиште путовања, каже се да су у транзиту (лат. transitus – прелажење, превоз).

7. Како се зове привредна делатност која се бави експлоатацијом минералних сировина, производњом енергије и готових производа машинским путем?

индустрија

Индустрија припада секундарном сектору привреде. Секундарном сектору припадају још рударство, грађевинарство и производно занатство. Индустрија припада производним делатностима. Како се развијала наука и техника а образовни ниво становништва растао, индустријска производња се аутоматизовала и данас у економски развијеним државама света све више људи ради у услужним делатностима, а мање у производним.

8. Који простор Србије чине раседне планине?

Српско-македонска маса

Најстарије копно на простору Србије чини Српско-македонска маса или Родопско копно, које чине планине настале раседањем.

9. Који облик разуђености обала је приказан на мапи?

полуострво

Полуострво је са три стране окружено водом, док је са четврте стране спојено са копном. На овој мапи приказано је Пиринејско полуострво у Јужној Европи.

10. Где у Африци расту најгушће шуме на свету, тропске кишне шуме или прашуме?

у басену реке Конго

У басену реке Конго, реке која је после Амазона најбогатија водом на Земљи, влада екваторијална клима, коју одликују велика количина падавина и високе температуре током целе године. У тим областима расту најгушће шуме на Земљи, које су сем што су станиште разноликом животињском свету, веома важне за производњу кисеоника и за апсорпцију угљен-диоксида из атмосфере, као гаса који је одговоран за <ефекат стаклене баште> и загревање атмосфере.

11. Са којом државом се Србија граничи на истоку?

с Бугарском

Највећим делом, природну границу између Србије и Бугарске чини планински венац Старе планине.

12. Како се назива најнижи слој атмосфере?

тропосфера

Приближно се простире до висине између 8 до 18 km. У њој се налази 90% свих гасова у атмосфери. У овом се слоју одвија кружење воде у природи, формирају се облаци, ветрови и све остале временске промене.

13. Обој кружиће испод појмова који се односе на сталне ветрове.

пасати	кошава	западни ветрови	источни ветрови	монсуни
☒	☐	☒	☒	☐

Пасати, западни и источни ветрови су стални ветрови који дувају током целе године. Кошава је локални ветар а монсуни су периодични (сезонски) ветрови.

14. Који делови Северне Америке имају највећу густину насељености?

- област око Великих језера у САД-у и Канади и атлантско приморје САД-а

У овим деловима Канаде и САД-а налазе се и највећи градови обе државе и најпознатији мегалополис (Босваш). Главне разлоге овако велике концентрације становништва налазимо у повољној клими, природним богатствима, одличном саобраћајном положају и великој имиграцији.

15. Како се назива посебан тип климе, варијанта умереноконтиненталне климе, која је заступљена у котлинским пределима Србије?

- жупна клима

Због изолованости, котлине су заштићене од продора хладног ваздуха па су температуре у њима више од околног простора. Тиме се стварају погодни услови за развој пољопривреде.

16. Како се зове насеље које настаје спајањем суседних градских насеља у једну целину?

- конурбација

Конурбација долази од латинских речи *con*-заједно, *скупа* и *urbs*-град. У XXI веку преко 50% светског становништва живи у градовима и тај проценат ће и даље расте.

17. Која река у Србији је позната по вештачкој бифуркацији?

- Неродимка

Бифуркација је ретка хидролошка појава где се ток једне реке рачва и они теку у различите сливове. У Србији је то вештачка бифуркација јер су људи прокопали канал за наводњавање којим су део тока скренули ка Ситници и Црном мору, а други преко Лепенца у Егејско море.

18. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Тропске кишне шуме су карактеристичне за Малу Азију.	☐	☒
Бушмани живе у Сахари.	☐	☒
Најмногољуднија држава Средње Америке је Мексико.	☒	☐
Највећи произвођач нафте у Јужној Америци је Венецуела.	☒	☐

Тропске кишне шуме су карактеристичне за Југоисточну Азију. Бушмани живе у пустињи Калахари.

19. Како Голфска струја и Атлантски океан утичу на климу Европе?

С Атлантског океана на европско копно долазе топле и влажне ваздушне масе.

Пошто је Голфска струја топла и веће је испаравање на њеној површини, тако је и ваздух изнад океана топао и влажан и ваздушне масе које прелазе преко ње постају топле и влажне и такво време доносе на простор Европе. Што се те ваздушне масе више удаљавају од Атлантског океана, оне се расхлађују и количина влаге у њима се смањује.

20. Током ротације Земље не крећу се све тачке на Земљи истом брзином. Где се налазе тачке на Земљи које се најбрже ротирају или које се најбрже окрећу?

на екватору

Земља је на екватору најшира, а тачке на екватору обаве једну ротацију за 24 часа, као и тачке близу полова. Како је путања тачака на екватору дужа него путања тачака близу полова, то ће и брзина њихове ротације бити већа, јер за исто време морају прећи најдужи пут.

1. Шта је географска дужина?

Географска дужина је удаљеност од почетног меридијана гринича према истоку или западу.

Географска дужина је удаљеност неке тачке од почетног меридијана гринича према истоку или западу, може бити од 0° до 180° . Географска дужина може да буде источна и западна. Ако се тачка, за коју одређујемо географску дужину, налази источно од гринича, она има источну географску дужину и обележава се са Е (енг. East – исток), а ако се налази западно од гринича или на западној полулопти, онда има западну географску дужину која се обележава са W (енг. West – запад).

2. Шта су звезде?

Звезде су усијана и гасовита небеска тела.

Звезде се налазе у стању усијаног гаса, који је уједно и четврто агрегатно стање, које се назива плазма. На звездама су честе протуберанце и Сунчеве пеге. Протуберанце су места на Сунцу где се дешавају ерупције гаса, а Сунчеве пеге су области са нижом температуром од околне површине звезде. Број Сунчевих пеге није сталан. Оне периодично настају и губе се.

3. Колико процената заузима вода од укупне Земљине површине?

71%

Копно заузима 29% укупне површине Земље, а водене површине 71%. Океанима припада највећа површина вода на Земљи.

4. Како се зову краткотрајна и изненадна подрхтавања Земљине коре?

земљотреси

Земљотрес, потрес или трус настаје услед померања тектонских плоча, кретања Земљине коре или појаве удара, а последица је подрхтавање Земљине коре због ослобађања велике енергије.

5. Обој кружиће испод појмова који се односе на облике рељефа у Панонској низији.

алувијалне равни	клисуре	ледничка језера	пешчаре	лесне заравни
☒	☐	☐	☒	☒

Клисуре углавном настају у планинским пределима, а ледничка језера на високим планинама.

6. Шта је пољопривреда?

Грана привреде која се бави гајењем и искоришћавањем биљака и животиња ради производње хране за задовољавање људских потреба.

Пољопривреда је људска делатност која припада примарном сектору. То је једна од најстаријих привредних делатности. Иако се данашња пољопривреда много разликује од пољопривредне производње у доба њеног настанка, она и данас у највећој мери зависи од природних услова – рељефа, плодног земљишта, климе и воде.

7. На којој планини се налази највиши врх Србије?

Шар-планина

Највиши врх Србије је Велика Рудока, на Шар планини, висок 2.660м

8. Који је енглески истраживач први детаљније истражио обале Аустралије, после чега је почела и британска колонизација континента?

Џејмс Кук

Џејмс Кук, познат и као капетан Кук је најистакнутији енглески и светски поморац XVIII века. Предузео је три путовања на којима је детаљно истражио и картирао копнене целине поред којих је пролазио. На свом првом путовању од 1768-1771. опловио је Нови Зеланд и утврдио да се састоји од два острва, истражио је целу источну обалу Аустралије и дефинитивно утврдио да Нова Гвинеја није спојена са Аустралијом.

9. Која је најдужа река Европе?

Волга

Најдужа европска река је Волга, дуга је преко 3500 km и улива се у највеће језеро на свету – Каспијско језеро. Извире на Валдајском побрђу у северозападном делу Источноевропске низије. Волга целим својим током тече кроз највећу европску државу Русију. Ушће Волге у Каспијско језеро чини огромну делту.

10. Који нам од наведених појмова неће помоћи да се оријентишемо у природи?

рељеф

Звезда Северњача, маховина на дрвећу и Сунце познати су начини оријентисања у природи, који нам помажу да одредимо стране света. Међутим, познавање рељефа неће нам у свим ситуацијама помоћи да се оријентишемо, осим ако знамо који се врхови налазе у околини. Ако смо на непознатом терену, рељеф нам не може помоћи да одредимо стране света и да се оријентишемо у простору.

11. Обој кружиће испод појмова који се односе на географски омотач Земље.

астеносфера	литосфера	биосфера	тропосфера	атмосфера
☐	☒	☒	☐	☒

Литосфера, биосфера и атмосфера су делови географског омотача Земље, астеносфера је слој у коме се налазе литосферне плоче, а тропосфера најнижи слој атмосфере.

12. Која је од понуђених ретко насељена област Азије?

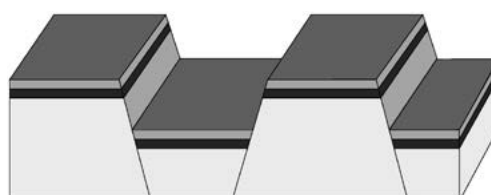
Тибетска висораван

Тибетска висораван је највиша висораван на свету, са приближно 4000-5000 метара надморске висине. Налази се на западу Кине, најмногољудније државе света. Исток Кине у Кинеској низији је веома густо насељен а запад Кине где се налази Тибетска висораван и пустиња Такла Макан је веома ретко насељен. Тибетска висораван је хладна и сушна област и веома је неповољна за живот људи. Остале области које су наведене су густо насељене. Острво Јава убраја се у једну од најнасељенијих територија на свету.

13. Који тектонски покрети су приказани на слици?

раседање Земљине коре

Раседање представља вертикално померање Земљине коре које настаје као последица деловања унутрашњих сила Земље. Раседањем настају старе громадне планине.

14. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Територија државе је простор који се налази под њеном влашћу.	●	○
Интеграционе границе су заступљене међу земљама Европске уније.	●	○
Ако границу две државе чини планина, то је етничка граница.	○	●
Најмлађа независна држава на свету је Еритреја.	○	●

Када планина чини границу између две државе, онда је то природна граница. Најмлађа независна држава на свету је Јужни Судан.

15. Како се зову графички (нацртани) елементи на географској карти који приказују природне и друштвене елементе са површине Земље?

картографски знаци

Да би се представили физички и друштвени објекти и појаве са Земљине површине на географској карти, користимо картографске знаке. Картографски знаци су међународно прихваћени па се исти картографски знаци за одређене објекте и појаве користе у свим државама света и на свим картама. Картографске знаке делимо на контурне, ванразмерне и линијске.

16. Која је привредна делатност развијена у готово свим државама Јужне Европе, захваљујући највише њеном географском положају?

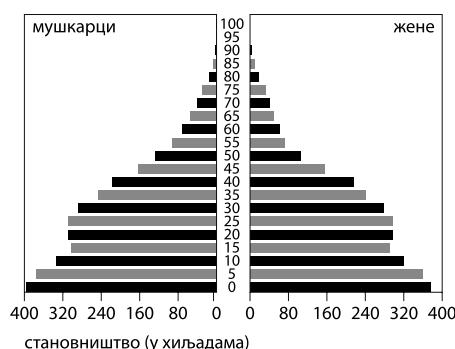
туризам

Туризам је привредна делатност која припада терцијарном сектору и која зависи од природних услова. Повољна клима (средоземна или медитеранска са топлим и сушним летима) и топла мора привлаче на десетине милиона туриста годишње у медитеранске државе. Туристи посећују богато историјско наслеђе које се у тим државама (Грчка, Италија, Шпанија, Португал, Црна Гора, Хрватска) чува и одржава и тиме обогаћују своје знање, остављајући значајна новчана средства.

17. Шта значи када је основа, тј. најнижи део, полно-старосне пирамиде широк?

Већи је број младог становништва, тј. висок је наталитет.

Полно-старосна пирамида је графички (нацртан) приказ полне и старосне структуре (састава) становништва. У доњем делу пирамиде налазе се најмлађе старосне групе 0–5 и 5–10 година. Велик број становника те две старосне групе, што се види по ширини старосне пирамиде у том делу, знак је високог наталитета у држави. Широку основу, тј. велики број младог становништва по правилу имају државе коју су слабије економски развијене.

18. Која је руда утицала на повећање броја становника Аустралије?

злато

У време <златне грознице> у Аустралији се између 1850-1860. нагло повећало усељавање тако да се број становника за 10 година повећао са 437 000 на 1 146 000. Многи трагачи за златом нису пронашли драгоцен метал, али су остали и постали рудари, или се почели бавити гајењем оваца или земљорадњом.

19. Којим процесом је настала Ђавоља варош, необичан споменик природе који се налази у близини Куршумлије?

денудација

Денудација је процес спирања растреситог слоја земљишта који се најчешће јавља на местима где долази до интензивне сече шума.

20. У којој природној зони се формирало најплодније земљиште на Земљи, које је човек претворио у обрадиве површине?

степа

Степе су распрострањене на чернозему, типичном степском земљишту, које се одликује великом плодношћу. Зато су степе узораване и претваране у пољопривредне површине, па је недирнута степска вегетација данас ограничена само на мање површине.

1. Шта је гринич?

- почетни меридијан

Пошто су сви меридијани исте дужине и сви повезују Северни и Јужни географски пол, ниједан није могао да се издвоји као различит и одреди као почетни. Гринич је добио назив према делу Лондона кроз који пролази, а као почетни је одређен 1884. године на Међународној меридијанској конференцији у Вашингтону DC, САД. гринич дели планету на источну и западну полулопту.

2. Шта приказују тематске географске карте?

- Један или два елемента који су истакнути у први план и по том истакнутом елементу карта је добила назив.

На тематским картама посебно је истакнут један или више елемената, односно појава, док су остали елементи изостављени. Тематске карте добијају назив према географском елементу или појави која је у првом плану климатска карта може да приказује простирање поједних типова климе, карта јануарских температура, карта доминантних ветрова, карта ваздушног притиска, карта рудних богатстава...

3. Обој кружиће испод појмова који се односе на мегалополисе у Сједињеним Америчким Државама.

Токио	Босваш	Сансан	Лондон	Чикпит
☐	☒	☒	☐	☒

Босваш, Сансан и Чикпит су мегалополиси у САД-у. Токио (Токаидо) је највећи мегалополис у Јапану, а Лондон се налази у Европи.

4. Које су унутрашње Земљине силе?

- Земљина топлота и гравитација

Најјаче силе које утичу на стварање рељефа су унутрашње силе, гравитација и топлота Земље.

5. Како се зове облик разуђености обале приказан на мапи?

- архипелаг

Архипелаг је ланац или група острва. Малајски архипелаг представља највећу групу острва на свету.

6. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Три основне расе људи су европеидна, монголоидна и негроидна.	☒	☐
Нагли пораст броја становника назива се депопулација.	☐	☒
У развијеним државама стопа наталитета је висока.	☐	☒
Европа има негативан природни прираштај.	☒	☐

Нагли пораст броја становника назива се демографска експлозија. У развијеним државама стопа наталитета је ниска.

7. Који су предели традиционално познати по сточарској производњи?

планински предели

Данас је сточарство развијено и у низијским и у планинским деловима али се разликује начин гајења стоке. Док се у низијама углавном гаје животиње у затвореном простору, у планинским пределима је и даље развијено сточарство, посебно говедарство и овчарство, које користи отворени простор и пространство планинских пашњака. Планински предели због великог простора под травама имају најповољније природне услове за развој сточарства.

8. Шта је Рисовача?

пећина

Пећина Рисовача налази се код Аранђеловца и позната је као палеолитско станиште.

9. Како се зове највеће полуострво Јужне Азије, приказано на мапи?

Индијско полуострво

На Индијском полуострву налази се држава Индија, која је и највећа у овој регији. Пошто је ширира област Индијског полуострва некада била део пракоонтинента Гондване од којег се одвојила и спојила са Азијом, још је називају и Индијски поткоонтинент.

10. Шта је конурбација?

појам који означава градску целину насталу спајањем суседних градова

Конурбација долази од латинских речи кон-заједно, скупа и urbs-град. После Прве индустријске револуције повећава се број људи који из села мигрирају у градове, што доводи до ширења градова. Тај се процес интензивирао у XX веку.

11. Који су подземни крашки облици?

- јаме и пећине

Јаме и пећине су подземни крашки облици рељефа. Улаз се налази на површини. Улаз код јама је вертикалан а код пећина хоризонталан.

12. У којем се смеру Земља ротира око своје замисљене осе?

- запад–исток

Ако посматрамо кретање Сунца током дана видимо да оно излази на истоку а залази на западу. У стварности Сунце се не креће око Земље, већ се Земља окреће око своје осе од запада према истоку што изазива привидно дневно кретање Сунца од истока према западу.

13. Обој кружиће испод појмова који се односе на делове вулкана

кратер	огњиште	ушће	купа	увала
☒	☒	☐	☒	☐

Кратер је отвор вулкана, огњиште место где се налази магма, купа је изглед вулкана. Ушће је место где се река улива у другу реку, море, језеро или океан. Увала је површински облик крашке ерозије.

14. Шта су катуни?

- привремено сточарско насеље у планинској области Србије

Током лета, када се снег на планинама отопи, сточари истерају своја стада из торова и штала у више планинске пределе на испашу и ту остају до почетка хладног времена. На тим местима су изградили мале приземне куће са стрмим крововима у којим бораве током летњег периода. Такве кућице и насеља називају се катуни.

15. Који наш национални парк је познат под називом „сунчана планина”, јер се одликује великим бројем сунчаних дана током године?

- Копаоник

Копаоник одликује преко 200 сунчаних дана током године, због чега носи назив „сунчана планина“. 50 биљних врста које расту на Копаонику се налази на Црвеној листи Србије.

16. У којој се области Југозападне Азије налазе највећа налазишта нафте?

- у државама око Персијског залива

На Персијски залив излазе Иран, Ирак, Кувајт, Саудијска Арабија, Катар, Бахреин (острвска држава), Уједињени Арапски Емирати. Све су државе богате нафтом. Област Персијског залива представља највећи нафтни басен на свету у којем се налази око половине светских резерви нафте.

17. Која су два најважнија климатска елемента која утичу на живот на Земљи и чија нас промена највише интересује када организујемо различите активности?

- температура и падавине

Температура и падавине су два најважније временска елемента. Скоро да нема људске активности на отвореном која не зависи од њихових карактеристика. У климадијаграму, када приказујемо одлике климе неког места, приказане су одлике баш ова два временска или климатска елемента.

18. Који фактор од понуђених не утиче на густину насељености?

- салинитет воде, врсте ветрова и смер морских струја

Салинитет воде нема директну везу са густином насељености јер ће неки простори, који се налазе поред мора, бити слабо насељени или густо насељени, без обзира колико соли има у води. Сама врста ветрова неће утицати на бројност становника на јединици површине, као што не утичу ни морске струје.

19. У којем годишњем добу се у Аустралији дочекује Нова година?

- лето

У Аустралији лето почиње 22.XII, док тада код нас почиње зима. Тог дана Сунчеви зраци падају под правим углом на јужни повратник и јужна полулопта је више осветљена и загрејана и због тога на њој почиње лето. Истовремено, северна полулопта је слабије осветљена и загрејана и на њој почиње најхладније годишње доба, зима.

20. Шта су „горске очи“?

- језера на високим планинама

Повлачењем ледника на високим планинама формирана су ледничка језера, округлог облика са чистом водом, која се народу називају „горске очи“.

1. Која географска дисциплина проучава привреду, њен развој и размештај појединих привредних делатности у простору?

- економска географија

Економска географија је, уз географију становништва, географију насеља и политичку географију, грана друштвене географије која проучава привредне делатности, њихов настанак, развој и размештај.

2. Колико је времена потребно Земљи да се обрне једном око своје замишљене осе?

- 24 сата

Земља се обрне око своје замишљене осе за 24 сата или један дан. За један дан Земља направи пун круг од 360° . Земља се обрће око своје замишљене осе од запада ка истоку.

3. Како се зове врста стена које су слојевите грађе и настале као последица таложења материјала у плитким морима или језерима?

- седиментне стене

Седиментне или таложне стене су настале таложењем распаднутих остатака осталих стена и остатака живог света. Јављају се у виду наслага. Седиментне стене одликује слојевитост. Користе се у индустрији стакла и као грађевински камен.

4. Шта је еолска ерозија?

- Еолска ерозија је процес обликовања рељефа радом ветра.

Еолска ерозија је механички рад ветра. Рад ветра је најизраженији у пешчаним пустињама. Ветрови могу преносити велике количине песка. Тај песок се нагомилава у облику узвишења која се зову дине. Пошто ветар и даље носи песак са дина, пејзаж се непрестано мења.

5. Обој кружиће испод појмова који се односе на границу Европе и Азије.

Средоземно море	Кавказ	Дарданели	Баб ел Мандеб	Црно море
☐	☒	☒	☐	☒

Кавказ, Дарданели и Црно море чине део природне границе Европе и Азије, Средоземно море чини границу између Европе и Африке, а мореуз Баб ел Мандеб границу Азије и Африке.

6. Шта приказује зелена боја на карти?

- простор на Земљиној површини који се налази до 200 метара надморске висине

Зеленом бојом се на карти, где је рељеф приказан методом боја, означавају простори до 200 m. Тамнија нијанса се користи за висину 0–100 m, а светлија нијанса 100–200 m.

7. Шта је Русанда?

- речно језеро

У напуштеном меандру реке Тисе налази се језеро Русанда. Захваљујући лековитим својствима овог језера, овде је изграђена и истоимена бања.

8. У којем од наведених подручја влада планинска клима?

- Проклетије

Планинска клима влада у планинским пределима који се на нашим просторима углавном налазе изнад 800 m. Одлике су дуге и хладне зиме са великом количином падавина у виду снега и кратка, свежа и кишовита лета.

9. Која се држава простире на готово целој површини Апенинског полуострва?

- Италија

Италија обхвата готово цело Апенинско полуострво, јер се на њему налазе још две минијатурне државе, Сан Марино и Ватикан (која је са 44 ha најмања држава на свету). Италији припадају и два велика острва Сардинија и Сицилија и неке групе мањих острва.

10. Обој кружиће испод појмова које пресеца гринички меридијан.

Северна Америка	Аустралија	Африка	Антарктик	Европа
☐	☐	☒	☒	☒

Африка, Антарктик и Европа су континенти које пресеца Гринички меридијан. Северна Америка се налази целом површином на западној полулопти, а Аустралија на источној.

11. Која је веома честа пратећа појава вулканске ерупције?

- земљотреси

Постоје различити типови вулканских ерупција. Неке су веома мирне где се просто лава прелива преко обода вулкана и тече низ вулкански кратер, али могу да буду и изузетно снажне и експлозивне и често им претходе и праћене су земљотресима или се јављају након ерупције.

12. Који фактори су утицали на настанак првих насеља?

- плодна земља, повољна клима и извор воде

Прва насеља су увек била везана за производњу хране. Уколико на неком месту није било довољно хране и воде за живот становништва, није могло да никне насеље. Данас је ситуација мало другачија па постоје насеља на местима где нема услова да се произведе храна, али зато насеље обезбеђује довољно прихода да се храна и вода могу довести са веће удаљености.

13. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Реке Јадранског слива најбогатије су водом у Србији.	☐	☒
Водостај је ниво воде у речном кориту.	☒	☐
Велика Морава је усекла Багрданску клисуру.	☒	☐
Сава настаје у Хрватској спајањем Саве Долинке и Саве Бохињке.	☐	☒

Реке Црноморског слива су водом најбогатије у Србији. Сава настаје у Словенији спајањем Саве Долинке и Саве Бохињке.

14. Еолском акумулацијом којег материјала су настале Делиблатска и Бачка пешчара?

- песак

Еолском ерозијом и акумулацијом песка настале су Делиблатска и Бачка пешчара. Овде се могу уочити дине и међудинске депресије.

15. У односу на екватор и гринич, на којим се полулоптама налази Србија?

- северној и источној полулопти

Географска ширина Србије је 42–46° N (северне географске ширине), што значи да се Србија налази северно од екватора. Географска дужина Србије је приближно 19–23° E (источне географске дужине) па се у односу на почетни, гринички, меридијан Србија налази на источној полулопти.

16. На слици се налази једна крупноразмерна карта. Шта нам приказују крупноразмерне карте?

- мање делове Земљине површине са много детаља

Крупноразмерне карте се раде у размери до 1:200 000. На њима су приказани мање територије али са доста детаља. Најчешће су то планови града где су приказане, улице, зграде, паркови...

17. Када су у Србији најчешће поплаве?

- крајем пролећа

Крајем пролећа је количина падавина или отопљеног снега толико обимна да речно корито не може да прими сву воду и тада настају поплаве. Реке се изливају и плаве околне области.

18. Шта је заједничко следећим рекама: Дрина, Дунав, Сава?

- Све су граничне реке између појединих држава бивше СФРЈ.

Свака од наведених река представља граничну реку између појединих држава бивше СФРЈ. Сава је гранична река између Босне и Херцеговине и Хрватске, Дрина представља границу између Србије и Босне и Херцеговине, а Дунав је гранична река између Србије и Хрватске.

19. Зашто европске земље у све већој мери почињу да користе обновљиве, алтернативне, изворе енергије?

- Обновљиви извори енергије много мање мењају и загађују животну средину и на тај начин чувају људско здравље.

Алтернативни или обновљиви извори енергије су сунчева енергија, енергија ветра, енергија таласа, плиме и осеке, енергија река, геотермална енергија. Основна карактеристика алтернативних извора енергије је да, при њиховој употреби, не долази до загађивања природе. Зато их још називамо и чисти извори енергије.

20. Која је биљна врста заступљена у зони тундре?

- маховина

Тундра је природна зона која се простире у пределима где је раст дрвећа онемогућен нижим температурама и кратком вегетацијском сезоном. То су области у којима влада субполарна клима: северни делови Азије, Америке и Европе. Због ниских температура земљиште је замрзнуто и прекривено маховином и лишажевима.

1. Шта је имиграција?

- усељавање становништва у неку државу

Људи се усељавају у неку државу првенствено због посла и већих плата. Становници из сиромашнијих, економски слабије развијених држава, у којима су мале зараде или влада незапосленост и зато је и низак стандард живота, усељавају се у државу која је економски развијенија и у којој могу да обезбеде виша примања и тако повећају квалитет живота.

2. Шта је размера карте?

- Број који нам показује колико је пута површина Земље умањена на географској карти.

Географска карта је умањен приказ површине Земље на равној површини. Размера карте нам показује колико је умањење Земљине површине на географској карти или нам показује однос линијских дужина ка карти према стварним дужинама у природи.

3. Шта је галаксија?

- Галаксија је велики звездани систем у васиони.

Галаксије су звездани системи који се састоје од више десетина милијарди звезда. Реч „галаксија“ потиче од грчке речи „галаксијас“ у значењу „млечна стаза“ односно „кикλος галактикос“ што у преводу значи „млечни круг“. Такав изглед имају поједине галаксије када се посматрају при ведром небу.

4. Шта обухвата Земљина кора?

- површински, чврст, стеновит омотач Земље

Земљину кору чине стене на површини Земље. Она заједно са горњим омотачем Земљиног језгра чини литосферу. Није јединствена, већ је састављена из више литосферних плоча које се међусобно сударају и удаљавају једна од друге.

5. Обој кружиће испод појмова који означавају особине набраних планина.

оштри врхови	између се простиру котлине	простирање у виду венаца	заобљени врхови	стрме стране
☒	☐	☒	☐	☒

Оштри врхови, простирање у виду венаца и стрме стране су одлике набраних (веначних) планина, а а друге две особине се односе на раседне (громадне) планине.

6. Како се називају насеља у којима се већина становништва бави пољопривредом?

- села

Села су стална насеља у којима се већина становништва бави пољопривредном производњом (земљорадњом и сточарством). То је њихова основна функција, што не значи да одређени број сеоског становништва не ради у некој другој делатности која није пољопривреда.

7. Којим је открићем почела Прва индустријска револуција, чиме је почео и брз развој индустријске производње?

- открићем (усавршавањем) парне машине

Парну машину је 1769. године усавршио шкотски проналазач и инжењер Џемс Ват. Његовим изумом парна машина је ушла у масовну употребу. Заменила је и олакшала људски рад. Производња је постала бржа, саобраћајна средства су се усавршила и тако је почела Прва индустријска револуција.

8. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Степе су обрасле високом травом.	☐	☒
Пустиње се јављају око повратника.	☒	☐
Тропске кишне шуме карактерише бујан биљни свет.	☒	☐
Тајге чини листопадно дрвеће.	☐	☒

Степе су обрасле ниском травом. Тајге чини четинарско дрвеће.

9. Која паралела пресеца Србију?

45.

Србија се налази на пола растојања између екватора и Северног пола, јер кроз њу пролази 45. паралела.

10. Који су познати туристички рејони у Европи?

Средоземно море и Алпи

Средоземно море је позната туристичка дестинација због повољних климатских прилика и богате историје медитеранских земаља, а Алпи због развоја зимског туризма и познатих скијалишта.

11. Обој кружиће испод појмова који се односе на одрживи развој.

рециклирање	обновљиви извори енергије	вештачка ђубрива	необновљиви извори енергије	употреба бицикала
☒	☒	☐	☐	☒

Вештачка ђубрива и употреба необновљивих извора енергије нису мере којима се постиже рационално коришћење ресурса.

12. Која је планета Сунчевог система најудаљенија од Сунца?

Нептун

До 2006. године, најудаљенија планета Сунчевог система је била Плутон. Због својих карактеристика, Плутон је сврстан у патуљасте планете. Нептун је осма планета у Сунчевом систему. По пречнику Нептун је четврта планета по величини, после Јупитера, Сатурна и Урана.

13. Шта утиче на промене времена изнад неке области?

ваздушне масе

Ваздушне масе се крећу из области високог у област ниског ваздушног притиска и утичу на промену времена територије изнад које се крећу.

14. Који део Африке има најмању густину насељености?

пустиња Сахара

У просторима где је плодна земља има довољно воде и повољна је клима велика је густина насељености (долина реке Нил, Језерска висораван, Гвинејски залив, приморје Средоземног мора). Пустиња Сахара, Калахари и Намиб су најређе насељени предели Африке.

15. У којем се делу Србије експлоатише руда бакра?

Источна Србија

Центри Источне Србије за експлоатацију бакра су Бор и Мајданпек.

16. У којем делу Европе владају такви климатски услови да могу да се узгајају маслине, вина-ва лоза и агруми?

У областима јужне Европе, где се осећа утицај Средоземног мора.

Пољопривреда је привредна делатност која је у највећој мери подложна природним условима. У јужним деловима Европе владају најповољнији услови за гајење маслине, агрума и винове лозе. Преовладава земљиште црвеница задовољавајуће плодности, велики је број сунчаних сати током године, зиме су благе и погоднују овим културама, док су биљке, које расту у подручју јужне Европе, прилагођене дугим летњим сушама.

17. Која се низија налази између планинских венаца Карпата, Алпа и Динарида?

Панонска низија

Панонска низија је настала на месту некадашњег Панонског мора и у свим државама кроз које се простире представља житницу и има велики привредни значај. Прекривена је најплоднијим земљиштем, црницом, која има црну боју због велике концентрације хумуса. Северни део Србије се налази у Панонској низији и тај је део Србије познат као Војводина.

18. Који је датум летње дугодневице на јужној полулопти?

22. децембар

22. децембра Сунчеви зраци падају под правим углом на јужни повратник. То је дан летње дугодневице за јужну полулопту и дан зимске краткодневице за северну полулопту. Тог дана почиње лето на јужној полулопти, а зима на северној полулопти.

19. На карти Европе је заокружено Норвешко море. Какво је оно по свом положају?

ивично море

Ивична мора налажу на обалу копна и од океана могу бити одвојена острвима и полуострвима.

20. Како се назива стратегија за подстицање рађања применом разних мера које спроводи Република Србија?

популациона политика

У Србији се спроводе експанзивна популациона политика (за повећање наталитета) и редистрибутивна (за равномерну густину насељености).

1. Шта проучава друштвена географија?

- број и распоред људи на Земљи, места где људи живе, кретање становништва и активности којима се људи баве

Друштвена географија проучава становништво, насеља, привредну делатност и постанак и развој држава. Дели се на географију становништа, географију насеља, економску и политичку географију.

2. Обој кружиће испод појмова који се односе на континенте Новог света.

Северна Америка	Аустралија	Азија	Европа	Јужна Америка
☒	☒	☐	☐	☒

Северна Америка, Аустралија и Јужна Америка откривени су за време Великих географских открића и припадају континентима Новог света, док Азија и Европа припадају континентима Старог света.

3. Које је највеће небеско тело у Сунчевом систему које има своју светлост и топлоту?

- Сунце

Сунце је нама најближа и најбоље проучена звезда. Око њега кружи 8 планета са својим сателитима, 5 патуљастих планета, астероиди, комете, метеори и честице космичке прашине, тако да Сунце представља средишњу звезду Сунчевог система.

4. Шта је епицентар?

- Место на површини Земље где се земљотрес најјаче осећа.

У епицентру се земљотрес највише осећа и материјално разарање је највеће. Удаљавајући се од епицентра снага земљотреса опада.

5. Шта је „бела куга“?

- Други назив за негативан природни прираштај код кога је већи морталитет од наталитета.

„Бела куга” се још назива и депопулација и назив је који означава смањивање броја становника у држави или неком њеном делу. Пошто државе нема без становништва, када држава на основу података добијених на попису становништва добије информацију да у држави, или неком њеном делу, влада бела куга, мора да предузме све могуће мере да ту појаву заустави. Мере које држава треба да предузме усмерене су на повећање броја деце по породици.

6. Како се назива највећи мегалополис на свету?

- Токаидо

Мегалополис (од грч. мегас – велики и полис – град) или суперградови или мегаградови настали су срастањем више конурбација које су претходно настале растом и спајањем више градских целина. Највећи мегалополис се налази у Јапану, зове се Токаидо

7. На којој реци се налази језеро Перућац?

- Дрина

Језеро Перућац настало је преграђивањем тока реке Дрине. Поред овог, на Дрини се налази и Зворничко језеро. Главна намена им је производња електричне енергије.

8. Које је острво приказано на мапи?

- Мадагаскар

Мадагаскар је највеће афричко острво и четврто је по величини на свету. Мадагаскар је некада био део афричког копна. Одвојен је од Африке Мозамбичким пролазом.

9. Који део Европе је најгушће насељен?

- делови западне и средње Европе

На просторима где је земља плодна, има довољно воде и повољна је клима, развила се и привреда, па је и велика густина насељености (Холандија, Белгија, Немачка, Енглеска).

10. Обој кружиће испод појмова који се односе на математичке елементе карте.

легенда карте	оквир карте	картографска мрежа	размера	топоними
☐	☒	☒	☒	☐

Оквир карте, картографска мрежа и размера спадају у математичке елементе карте, легенда карте је допунски елемент, а топоними су називи објеката на картама.

11. Шта је еклиптика?

- Еклиптика је путања по којој се Земља креће око Сунца.

Еклиптика је путања по којој се Земља креће при својој револуцији око Сунца. Она има облик елипсе, издуженог круга.

12. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Главна биљна култура Јужне Азије је пиринач.	☒	☐
Највиша планина Африке је Килиманџаро.	☒	☐
Највеће острво Северне Америке је Лабрадор.	☐	☒
Аустралија је богата површинским водама.	☐	☒

Највеће острво Северне Америке је Гренланд. Аустралија је сиромашна површинским водама.

13. Због чега настају плима и осека?

- због привлачне силе Сунца и Месеца

Плима представља појаву подизања, а осека спуштања нивоа мора и океана услед деловања привлачних сила Месеца и Сунца. Вода у морима се издиже и спушта два пута у току 24 часа због чега се ова појава још назива и морске мене (слично месечевим менама) зато што је привлачи Сунчева и Месечева гравитација.

14. Шта чини један народ јединственим?

- заједничка територија, језик и култура

Народ је група људи која има заједничку историју, територију, језик и културу. Очување своје традиције омогућава му изградња националне свести. Национална свест је свест о припадности свом народу, било да се живи у матици (у матичној држави) или ван ње.

15. Који од наведених индустријских производа припада тешкој индустрији?

- руде метала, превозна средства, нафтни деривати

Металургија (црна и обојена) прерађује гвожђе и обојене метале и производи полупроизводе који се даље прерађују у металној индустрији у готове производе (машине, превозна средства, алате и грађевинске машине, разне конструкције...). Електроиндустрија производи разне машине за производњу, пренос и потрошњу струје. Тешка хемијска индустрија, пре свега, прерађује нафту у добија различита горива (бензин, дизел, керозин) и производи разне хемијске производе – вештачка ђубрива, пластичне масе, детерџенте...

16. Који предео Јужне Америке има веома малу густину насељености?

- Атакама

Патагонија у појединим деловима има влажну и хладну климу. Атакама је пустиња са веома сувом климом. Амазонија је прашума са веома влажном и топлим климом.

17. Који тоplotни појас добија најмању количину Сунчевог зрачења?

- хладни тоplotни појас

Хладни тоplotни појасеви се простиру од поларника до полова. Сунчеви зраци у хладне појасеве падају искошено, под најмањим углом, и зато је загревање тла у току године врло слабо. Хладни појас је најнеповољнији за живот и рад људи и уједно тоplotни појас који је најмање насељен.

18. Када је основано прво насеље?

- Када је човек успео да произведе или обезбеди неопходну храну на једном месту.

Прва насеља су настала поред водених површина река и језера која су била богата рибом, шкољкама, раковима. До оснивања озбиљнијих и већих насеља дошло је када је човек почео да гаји биљке и припитомљава животиње, када је почео да се бави пољопривредом.

19. Зашто клима у Србији има континенталне одлике?

- због удаљености од мора са којих долазе влажне ваздушне масе

Влажне ваздушне масе које доносе кишу долазе са водених површина, а пошто је Србија континентална држава и нема излаз на море, налази се далеко од ових извора влажности и самим тим има одлике континенталне климе.

20. Која држава Јужне Америке има најразуђенију обалу?

- Чиле

Чиле има јединствени изглед државне територије, јер се пружа у дужину од око 4300 km, а ширина јој је од 90-445 km. Има веома издужен облик у правцу север-југ. Обалу јужног Чилеа обликовали су ледници, тако да је веома разуђена. Налази се у <ватреном појасу Пацифика> тако да су чести земљотреси, а има и активних вулкана.

1. Шта представља механичко кретање становништва?

- миграција

Миграција представља механичко кретање становништва за разлику од природног прираштаја, који представља природно кретање становништва. Миграције делимо на емиграцију и имиграцију.

2. Којем типу делатности припадају занимања у примарном и секундарном сектору?

- производне делатности

Производне делатности су оне које имају видљив завршни производ. Пољопривреда, шумарство, лов и риболов, индустрија, рударство, производно занатство, грађевинарство производне су делатности. Оне припадају примарном и секундарном сектору.

3. Који океан има највећу површину на Земљи?

- Тихи океан

Назив Тихи је добио због мирних вода без ветра на које су на свом путу наишли Магелан и његови поморци, на путовању којим су доказали да је Земља округла. У њему је измерена највећа дубина на свету.

4. Шта је ротација Земље?

- Ротација Земље је обртање Земље око своје замишљене осе.

Земља се обрне око своје осе за 24 сата или један дан. У том периоду на Земљи се смене једна обданица и једна ноћ.

5. Обој кружиће испод појмова који означавају унутрашњу грађу Земље.

магматско огњиште	Земљино језгро	континентална кора	омотач Земљиног језгра	кратер
☐	☒	☒	☒	☐

Земљино језгро, континентална кора и омотач Земљиног језгра су делови унутрашње грађе Земље, а магматско огњиште и кратер су делови вулкана.

6. Како се зове положај државе у односу на географску ширину и географску дужину?

- математичко-географски положај

Координатни систем паралела и меридијана служи за одређивање положаја тачака и територија на површини Земље. У односу на екватор, почетну паралелу, нека тачка може да буде северно или јужно, а у односу на почетни меридијан гринич (гринички меридијан) положај неке тачке може да буде источни или западни.

7. Како се зову насеља у којима људи бораве један део године?

- привремена насеља

Према дужини трајања насеља се деле на привремена и стална. Већина насеља на свету су стална насеља у којима људи бораве целе године, али постоји број насеља која служе људима у одређеном периоду године док се одвија нека привредна активност – сточарство, риболов, лов, туризам, рударство.

8. Који облик рељефа је настао на простору Панонске низије изливањем река и плављењем обале?

алувијалне равни

Алувијалне равни настале су изливањем равничарских река Саве, Тисе, Тамиша, Бегеја на простору Панонске низије. Земљиште алувијалних равни је плодно.

9. Који народ Азије припада белој или европеидној раси?

Арапи

Народ је група људи која има заједничку историју, територију, језик и културу. Арапи су народ који је првобитно насељавао само Арабијско полуострво одакле су се раширили по целој југозападној Азији и северној Африци. Арапске државе су данас Сирија, Јордан, Ирак, Либан, Египат, Судан, Либија, Тунис, Алжир и Мароко. Арапи исповедају ислам, говоре арапски језик и користе арапско писмо, док се обичаји и придржавање верских закона разликују у појединим државама.

10. Обој кружиће испод појмова који означавају Старовлашко-рашке планине.

Стара планина	Златибор	Голија	Рудник	Тара
☐	☒	☒	☐	☒

Златибор, Голија и Тара припадају групи Старовлашких планина, Стара планина припада Карпатско-балканској групи, а Рудник Шумадијским планинама.

11. Шта су аде?

речна острва, настала акумулацијом речног наноса

То су акумулативни речни облици настали таложењем речног наноса на неко узвишење у речном кориту. Речна острва су Ада Циганлија, Велико и Мало ратно острво у близини Београда.

12. Шта је депресија?

место на копну испод нивоа мора

Највећа депресија на свету је Мртво море. Налази се у Азији.

13. Које топлотне појасеве раздваја Северни поларник?

северни умерени појас и северни хладни појас

Границе између топлотних појасева су Северни и Јужни повратник и Северни и Јужни поларник. Због лоптастог облика Земље, сунчеви зраци неједнако загревају њену површину. Највише се загревају области око екватора, јер је угао под којим падају сунчеви зраци, овде близу угла од 90°. Према половима упадни угао сунчевих зрака је све мањи док у простор хладних појасева сунчеви зраци падају под најмањим углом и зато их и најмање загревају, а део године поједине делове хладних појасева сунчеви зраци не могу ни да осветле, па ни да загревају.

14. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Највећу географску ширину имају Северни и Јужни пол.	☒	☐
Земља је подељена на 25 часовних зона.	☐	☒
Земљина површина може се верно пренети на равну површину.	☐	☒
Инструмент за одређивање страна света назива се компас.	☒	☐

Земља је подељена на 24 часовне зоне. Земљина површина се не може верно пренети на равну површину, јер долази до деформација.

15. Који тип климе је заступљен у Метохијској котлини?

- измењено-средоземна клима

Долином Белог Дрима долазе топли утицаји Средоземног мора па ову област карактеришу топле зиме и већа количина падавина у односу на околне просторе. Погодна је за развој виноградарства.

16. У ком се топлотном појасу простире већи део Јужне Америке?

- у жарком топлотном појасу

Жарки топлотни појас простире се између Северног и Јужног повратника. У њему је током целе године топло време и већа количина падавина, сем ако се нека територија налази на већој надморској висини. Скоро цео Бразил, највећа држава Јужне Америке, налази се у жарком појасу. Целом површином у њему се налазе Венецуела, Колумбија, Еквадор, Перу, Боливија, Гвајана, Суринам и Француска Гвајана.

17. Који је најраспрострањенији тип земљишта у Војводини?

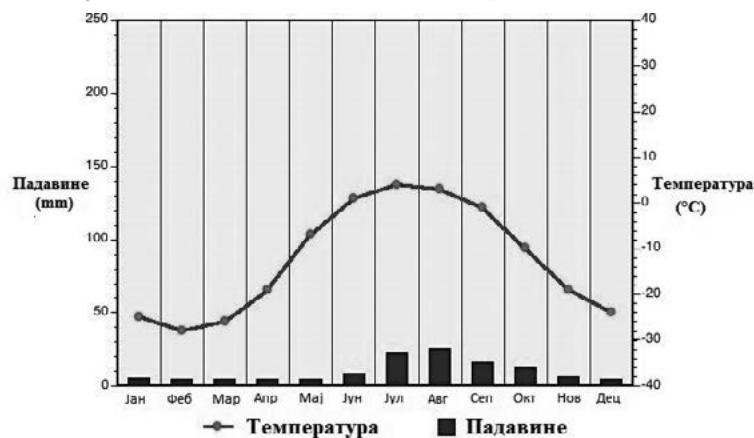
- чернозем (црница)

Црница настаје на лесу, у условима континенталне климе. Растресита је, црне боје и веома плодна.

18. Одлике температуре и падавина у овом климадијаграму одговарају климатским условима једног топлотног појаса. Који је то топлотни појас?

- северни хладни топлотни појас

Из клима дијаграма се види да су средње месечне температуре ваздуха у току летњих месеци мало преко нуле, док су у осталим месецима негативне, испод 0°. Падавине су мале током већег дела године. То су одлике хладних топлотних појасева.

19. Који се континенти целом својом површином налазе на јужној Земљиној полулопти?

- Аустралија и Антарктик

Аустралија и Антарктик су једини континенти који се целом својом површином налазе јужно од екватора, тј. на јужној Земљиној полулопти. Делимично се на јужној полулопти налазе Јужна Америка, Африка и део Малајско-филипинског архипелага који припада Југоисточној Азији.

20. У ком се правцу на Земљи крећу топле ваздушне масе?

- од екваторијалних ка поларним областима

Топле ваздушне масе се крећу од најтоплијих делова на Земљи према најхладнијим. Најтоплији делови на Земљи су око екватора и тај простор се налази у жарком појасу док су најхладнији поларни делови који се налазе у хладном топлотном појасу.

1. Шта представља попис становништва?

- Попис становништва је поступак којим се прикупљају подаци о становништву.

Попис становништва се реализује приближно сваких 10 година. Добијени подаци се обрађују и на основу њих држава и њене службе могу да утичу на промене појединих одлика становништва. На пример, ако се покаже да се између два пописа становништа број становника смањује, држава предузима мере да се број становника повећа.

2. Како се зове део вулкана на слици обележен белим кружићем?

- вулкански кратер

Вулкански кратер је место на врху вулканске купе где избија (магма) лава на Земљину површину. Код угашених вулкана у вулканском кратеру може да се формира језеро.

3. Шта све обухвата Светско море?

- Светско море чине сви океани и мора на Земљи.

Светски океан или светско море међусобно је повезани систем океана и мора који чине једну јединствену целину.

4. Обој кружиће испод појмова који се односе на облик територије неке државе.

компактне државе	приморске државе	издужене државе	континенталне државе	подељене државе
☒	☐	☒	☐	☒

Приморске и континенталне државе су типови географског положаја државе, док остали чине облик територије државе.

5. Како се израчунава густина насељености?

- Подели се број становника са површином територије на којој живе.

Густина насељености се веома једноставно израчунава. Подели се број становника неке државе или територије са површином на којој живе.

6. У којим пределима постоје најбољи услови за развој пољопривреде?

- у низијским пределима

Земљорадња је развијена у пределима који имају плодно земљиште, а то су низијски предели. Низијски предели северног умереног појаса у највећој мери су претворени у

обрадиво земљиште и користе се за земљорадњу. У Србији је такав предео обрадивог земљишта Панонска низија.

7. Која је најнижа тачка Србије?

ушће Тимока у Дунав

Најнижа тачка наше земље налази се на ушћу Тимока у Дунав. Дунав је последња притока Дунава пре него што напусти Србију.

8. Обој кружиће испод појмова који се односе на високе падавине.

киша	снег	слана	иње	град
☒	☒	☐	☐	☒

Киша, снег и град су високе падавине, а слана и иње су ниске падавине.

9. Које море чини границу између Азије и Африке?

Црвено море

Поред Црвеног мора, границу чине и Суецки канал, мореуз Баб ел Мандеб и Адениски залив

10. Како се зове најдужа река Азије која тече од запада према истоку и припада сливу Тихог океана?

Јангцејанг

Јангцејанг је најдужа река Азије (6380 km) и најдужа река чији се цео ток налази у границама једне државе, Кине. Извире на североисточном делу Тибета и код Шангаја се улива у Источнокинеско море.

11. Који континенти окружују Арктик?

Северна Америка, Европа и Азија

Арктик обхвата простор у северном хладном умереном топлотном појасу, простор северно од северног поларника који се налази на 66°33' N (северне географске ширине). Највећи део тог простора обухвата најмањи и најплићи океан на Земљи, Северни ледени океан, тако је да је 70% Арктика водена површина, а копнени делови су острва и најсевернији делови континената који га окружују – Северна Америка, Европа и Азија.

12. Зашто је саобраћај важан за многе гране привреде?

повезује произвођаче робе и услуга са њиховим потрошачима

Саобраћај служи за превоз сировине до произвођача, који од сировине праве готове производе, па се од произвођача готови производи превозе до потрошача. Саобраћај служи и за превоз радне снаге до места где раде и за превоз туриста до места где се одмарају и лече.

13. Уколико је тврђење тачно, обој кружић у колони ТАЧНО, а ако тврдња није тачна, обој кружић у колони НЕТАЧНО.

	ТАЧНО	НЕТАЧНО
Западни ветрови доносе падавине Европи.	☒	☐
Дунав је најдужа река Европе.	☐	☒
Ирци и Шкоти су келтски народи.	☒	☐
Најразуђенију обалу у Европи има Апенинско полуострво.	☐	☒

Волга је најдужа река Европе. Најразуђенију обалу у Европи има Скандинавско полуострво.

14. На којој планини можемо видети Панчићеву оморику?

Тара

Панчићева оморика је ендемична врста четинара која успева на планини Тари.

15. Који процес је заступљен на простору Србије због учесталих миграција село–град?

деаграризација

Деаграризација је процес престанка бављења сеоског становништва пољопривредним делатностима.

16. Које европске државе имају најповољније услове за развој туризма?

Италија, Грчка

Италија и Грчка имају изузетне природне услове за развој туризма. Излазе на топла мора, у њима влада топла средоземна клима која погодује туризму и лети и зими. Сем природних услова, обе државе имају богату историју и мноштво културно-историјских споменика из разних периода који привлаче на милионе туриста годишње.

17. Која вегетација је карактеристична за средоземну климу?

макије

У условима средоземне климе, коју одликују дуге летње суше и високе температуре, расту биљке које су се прилагодиле тим условима, макије. Макија је приземна зимзелена вегетација која расте у приморју Средоземног мора. То је средоземно приморје Грчке, Италије, Црне Горе, Хрватске, Француске, Шпаније, Албаније. Њени најпознатији представници су ловор и рузмарин.

18. Који је датум зимске краткодневице на северној полулопти?

22. децембар

Сунчеви зраци падају под правим углом на јужни повратник 22. децембра. Тада се јавља дан зимске краткодневице за северну полулопту и дан летње дугодневице за јужну полулопту. Тог дана почиње лето на јужној полулопти, а зима на северној.

19. Која је река у Србији позната по својој композитној долини?

Јужна Морава

Композитна долина је тип долине где се у речном току наизменично смењују сужења (клисуре) и проширења (котлине). У котлинама се углавном јављају насеља, а Грделичка клисура позната је по интрузивној ерозији.

20. У којим се топлотним појасевима налази Аустралија?

у жарком и јужном умереном топлотном појасу

У жарком топлотном појасу је најтоплије, зато јер Сунчеви зраци падају током године под правим углом.